Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5420 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ 24/7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 17 ՐԱՄԱԶԱՆ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5420

درعلیه‌ده غلطه ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈԼԻՒ, Ղալաթիա, Քամանլեօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի , 115 զրուշի փուլը 100 զրուշի հաշուով :
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդագ կը վճարէր:

Տեղեկացնելու համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն :

20 ՓԱՐԱ 20

ՄԱՏԱԹԻԱ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆԻ ԴԵՐԸ

Ոչ իր կենսագրութիւնը պիտի ընենք, եւ ոչ ալ ներբողը։ Նոյնպէս չի հետաքրքրեր մեզ այն պարագան թէ երբեմն վարդապետ էր եւ 50 տարին աւելի իբրեւ ուսուցչական ապրելէն, խօսելէն եւ գրելէն ետք քահանայութիւնն արժանացաւ իբրեւ կրօնաւոր։ Դարձեալ մեր փոյթը չէ քննել եւ յայտնել թէ քանի՛ քայլ եւ քանի՛ եղեալ եւն. ունէր, կամ թէ մօրը եւ հօրը անունը ինչ էր. մեզի համար անիկա Գարագաշեանն էր միայն, զի լսել իբր Գարագաշեան կը բաւէ որ ընդհանուրէն իբր ծանօթ համարուի ու այնպէս վրան խօսուի։ Դերմանիայ մէջ Պիզմարքի համար կանգնուած ամէնէն նշանաւոր արձաններուն վրայ լսել «Պիզմարք» գրուած է՝ առանց ածականի եւ առանց դոյզն լիշատակութեան իր կարեւոր գործերուն։ Չի ենթադրուած է թէ ամէն գերմանացի այնպէս ազէկ կը ճանչնայ Պիզմարքը՝ որ աւելորդ կ'ըլլայ իր արձաններուն վրայ տնուրէն զատ բան մը գրել զինքը ճանչցնելու համար, խորհելով թէ անկարելի է երեւակայել տեսան մանկացու մը որ չճանչնայ զինքը։ Գերմանի մը համար այդպիսի ենթադրութիւն մը ընել պարզ նախատինք մը ընել կը նշանակէ։

Համեմատութեան անհուն տարբերութիւնները պահելով հանդերձ՝ երբ ըսենք թէ Գարագաշեանն ալ մեր մէջ, մեր գիրք ու լրագիր կարդացող դասակարգին մէջ ամէնուն առ հասարակ ծանօթ էր, չափազանցութիւն մը ըրած չենք ըլլար, զի ոչ մէկ հայ ուսանող կրնայ գտնուիլ թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառներուն մէջ, որ իր ուսանողական ընթացքը աւարտած կամ կիսաւարտ վարժարանէն մեկնած ըլլայ՝ առանց Գարագաշեանի հեղինակած դասագիրքերէն մէկ երկու հատ տեսած, այսինքն դաս առած ըլլալու։ Եւ այս այպէս է աւելի քան լիսուն տարիներէ ի վեր։ Գրեթէ չկայ ճիւղ մը որուն վրայ երկ մը գրած չըլլայ, մասնաւորապէս իբրեւ դասագիրք։

Այլ ինչ որ ուրբաթ օր հողին յանձնուած հոյակապ մարդուն ինքնասիրեալ եւ բնաբոյ լասկանիլը կը կազմէ՝ իր անհուն համբաւութիւնը եւ անսահման սէրն էր հայ գրաբար լեզուին, մասնաւորապէս սակեղէն դարու բարբառին նկատմամբ։ Գարագաշեան այդ լեզուն կը հասկնար ու կը գրէր այնպիսի կատարեալ գիտութեամբ եւ արագասէ դիւրութեամբ որ կարծես թէ Ե. դարու առաջին կէսին մէջ ապրած ըլլար եւ կամ իր բոլոր կեանքը Ս. Մեսրոպի, Ս. Սահակի եւ երէց Թարգմանչաց հետ անցուցած ու անոնց գրական ու մտաւորական մթնոլորտին մէջ բնակած ըլլար։ Ապահովաբար Գարագաշեան մեծագոյն եւ անարդարելի հմուտն էր գրաբարի՝ բովանդակ այն ժամանակամիջոցին մէջ որ տեւեց իր գրական կեանքը։ Ո՛չ Վենեկիկ, ոչ Վիեննա, ոչ Պոլիս, ոչ Եջմիածին եւ ոչ այլ ո՛ւր եւ տեղ կարելի է գտնել ուրիշ անձ մը որ առաջնութեան դափնին կարենայ կորզել իրմէ իր կենդանութեանը։ Իսկ թէ այսուհետեւ ո՞վ պիտի կրնայ յաջողիլ իրեն առաջնութեան պատուոյն մէջ՝ իր անմրցելի եւ անվիճելի հեղինակութիւնն հին Հայերէնի հմտութեան մասին, դեռ կանխահաս է վճռել։ Միայն մոռնալու չէ թէ երբ «Ճշմարիտ Ոսկեղէնի Դարուութեան»ը հրատարակել սրսեց, Ե. Դուրդէն միայն գառ. Կ. Պոլսոյ մէջ իրեն ընկերակից։

Բայց եթէ Գարագաշեանի արժանիքը կայանար մի միայն իր ոսկեղինիկ գրաբարի անյատակ հմտութեանը վրայ, թերեւս այնքան իրաւունք չունենար իր շինած անուան եւ համբաւին։ Այլ իր գլխաւոր առանձնայատկութիւնը աւելի ասնով կը փայլէր որ Մեսրոպեան հարազատ լեզուին վրայ ունեցած իր անսահման հմտութեան ճիշդ հաւասար ու համաչափ էր նաեւ անոր տարածման ու ընդհանրացման մասին ունեցած սէրն ու փափաքը, որուն նուիրեց գրեթէ իր բոլոր կեանքը։ Ունէր այն հատատ ու անկեղծ հաւատքը եւ համոզումը թէ ինչպէս մեր նախնիք առնով գրաբար խօսած ու գրած են, կարելի էր նորէն նոյն լեզուն այնքան տարածել եւ ընդհանրացնել որ սովորական գործածական լեզուն դառնար։ Թէ ինքը միայնակ կամ քանի մը գաղափարակիցները չէին կրնար այդ հրաշքը գործել, իրողութիւնը հաստատեց արդէն։ Բայց եթէ ժամանակին բոլոր գրողները իրեն համակարծիք ըլլալով՝ միասին այնտաեղին գրաբարը իր ամէնէն աւելի պարզագոյն ձեւին մէջ գործածական դարձնել, ընելով զայն լրագրութեան եւ դասական հրատարակութեանց միակ լեզու, կը կարծէ՞ք թէ բոլորովին ամուսնութեան պիտի դատապարտուէին, եթէ համաձայնած յարատեւութեամբ չարունակէին։

Գոցուած լեզուական վէճ մը բանալու կամ նորէն խնդիրն արծարծելու մտքով չէ որ զայս կ'ըսենք, այլ իբր անցողակի լիշեցնելու համար թէ այսօր բոլոր գաւառներու մէջ ինչո՞ւ համար Պոլսոյ աշխարհաբարն է որ կը տիրէ դպրոց տեսնող ամէն Հայու բերանը եւ գրչին վրայ, մէ՛ ապաքէն անոր համար որ Պոլսոյ աշխարհաբարով լրագիրներ ու գիրքեր կը կարդան։ Մինթէ նոյն բանը չէ՞ ըլլար, եթէ Գարագաշեանի եւ համախոհներուն հետեւելով բոլոր դրագէտները եւ հրատարակիչները՝ պարզ գրաբարով դրէին եւ ի լոյս հանէին ամէն երկ, գիրք կամ լրագիր եւայլն։

Այլ եթէ այդ բանը չյաջողեցաւ՝ մեծամասնութեան իր կարծիքէն չըլլալուն համար, ուրիշ ոչ նուազ նշանակելի երեւոյթ մը ալ առաջ եկաւ, որ միւսին պէս անվնաս հետեւանք չունեցաւ, այն է թէ օրէցօր նուազեցաւ կամ նուազեցուցին գրաբարի ուսումը մեր վարժարաններուն մէջ, այնքան աւելի պակասեցաւ նաեւ հայերէնի ուսման հմտութիւնը մեր ժողովուրդին մէջ։ Անոր համար է որ բաց ի քանի մը յարգելի բացառութիւններէ, այսօրուան աշխարհաբար հայերէն գրողներու սեծագոյն մասին լեզուն այնչափ աղճատուած ու խախտուած է որ անոնց ճշմարիտ հայերէն չըլլալը հասկնալու համար աւելի դժուարութիւն կայ, քան թէ Աւետարանի պարզ գրաբարով գրուած ա՛ւետ է երկսիրութիւն։ Իսկ հայ լեզուի ոգիին եւ կանոններուն դէմ մեղանչումներուն չափ չկայ. զի մինչեւ իսկ կան խմբագիրներ որ «ձրիօրէն» կը գրեն, իբր թէ «ձրիաբար» բառը չկենար, զոր թերեւս գ'անգիտանան։

Այս տեսութիւններով տխա յոյժ նշանակելի դէպք մըն էր Մատաթիա Գարագաշեան, որուն մահուան ամէնէն աւելի ցաւալի հանգամանքը սա է որ գուցէ իրեն հետ վերջնապէս գ'անհետանայ այդ համոզումը ունեցող եւ անոնց աղդեցութեան տակ իր կէս դար ժամանակ զոհաղ մեծագոյն հայագէտը, Ոսկեղինիկ գրաբարագէտը։

ՇՈՒՇԱՆ

ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՍԷՋ

(ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ)

Հազիւ երեք տարեկան, խատուտիկ կլորիկ, Թոմպուլիկ, ճերմակ կարմիր երեսներով, խարտեաշ մազերով, պըտըլիկ չամիչ աչուկներով, սիրուելիք պուպրիկ մըն էր Գառնիկ։ Որքան անառակ, ո՛րքան չարաճճի, կարծես այնքան աւելի սիրուն, այնքան աւելի հրապուրող էր։ Անգամ մը զինքը տեսնելէ ետք, անոր ինձոր այտերէն խածուկ մը, կո՛ւշտ համբոյր մը չառնելը կարծես էն մեծ զըրկանքը պիտի դառնար, այնքան դեղեցիկ, այնքան սիրուն էր։

Հանդիպա, դոդար չունի՞ր երբեք։ Գիրկէ գիրկ ցատկռուել՝ երբեմն դայրիլ, մեռնիլ ուզելով հեռուէն անձկութեամբ զինքը դիտող մարդիկին կարօտագին կոչը...։

Մարդասիրական զգացում մը, թէ հանդիպի մը բնազդական թելադրութիւնը։ Իւրաքանչիւրին կը մօտենամ ժպտադէմքով մը, գգոյշ շարժումով մը, մէկուն քաներ մը կը հարցնեմ, միւսը կը գրկեմ, մէկուն խնդամ, կարմիր այտերը կը շոլեմ, միւսին աչուկները կը պաղնեմ։

Ամէնուն մէջ Գառնիկը, իր վերջին բուժումէն արտօնուած՝ է՛ն աղատ էր իր շարժումներուն մէջ։ Հոս կը վազէր, հոն կ'ինար, անդին կը գլտորէր։ Այս պատմառաւ, մասնաւոր խնամք մը, սէր մը ցոյց կուտար, շարժումին արգիլուած իր ընկերներուն վրայ, համակերպելու, հասնելու անոնց ուղղական ամէն շարժումներուն, գտնելու անոնց լակոտութիւններուն, գտնելու անոնց լակոտութիւնները։ Մէկուն ինկած խաղալիկը, միւսին գլտորած քարէ գնդիկը կը բերէր, դեռ թէ ամ'ս քայլն իսկալով, որուն առիթած բերկրանքն՝ ցաւ չէ՛ր դիպար, կը խնդար ու կը խնդացնէր։

Այսպէս, գրեթէ ժամուան մը խիստ հաճոյ ու արագ ժամանակ մը լեցուց, Գառնիկին անհամբերութենէն, ակամայ կը սարսափեցնք հրաժեշտ տալ, վերջին մէկ մէկ համբոյրներ առնելով՝ անակնկալ։ Ասուր սիսափումէ մը դալկացած այտերէն պղտիկ այդ հրեշտակներուն, որոնցմէ մէկը, մայրիկի մը տաք կարօտի վերիշումէն սիրտը անգամ մը ալ ապրեցուած, մարած ժպիտ մը դէմքին վրայ՝ հեւքոտ, ողորմագին ձայնով մը սա՛պէս զոչեց՝ Գառնիկին ուղղելով.

—Թա՛ռնիտ, սէն տիրէճ՛իթսին...։

Ու սեսաղ որ արցունքի երկու բիւրեղ կաթիլներ կը սահէին խ՛ղճ աղուն դունա՛տ այտերէն...։

ՎԱՀԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ

Աշնան բարերար ցուտերուն ազդեցութեան տակ՝ քալէրան իր ներկայութիւնն իսկ զգալի չըլլալու ասիճան սկսաղաս։ Հետեւապէս ոսկի վախի զրոյցներ, կասկածելի կարծիքներ կարելի է համարել ինչ որ տեղի ունենալ եւ ինչ որ տեղն մը սարսափով համակից հանրութիւնը, քալէրալի քանի մը թեթեւ դէպքերու եւ նմանցուած մահերու չափազանցուած տարածայնութիւններովը։ Սոյգէ թէ այս տեսակ համաճարակներու մէջցին վախը, մասնաւոր անգիտակից վախը, իր նախիրները կ'ունենայ, ենթադրուածէն աւելի ուժգնօրէն ազդելով ամէնուն։ Ասպահովաբար, եթէ ժողովուրդին հասկցնող մը, բացատրող մը գտնուէր, եթէ ռամիկին ծանօթացուէր ո եւ է համաճարակի բուն բնոյթը, ան՝ վախնալէ աւելի պիտի փոփոխ զգուշանալ, լուրջ, չրնկնկատ զգուշութեամբ մը, որ ինքզինքն օգտակար, անհրաժեշտ է, այսպիսի պարագաներու մէջ, նոյնքան աւելորդ եւ անտեղի, նոյն իսկ ազդաւոր է վախը, եւ ոչ մէկ տեսակէտով արդարացի։

Ամենապարզ թանգ մը, փոխանակին միացած՝ բաւական կ'ըլլար քալէրալի գաղափարը ներշնչելու բոլորին, Հիպոկրատի արդիւնքներն վկայութիւնը արժէք չունէր այլեւս, անոնք դիմամբ կը փիտէին քալէրալի դիպուածներուն ենթադրական բնութիւնը, կը ջանային սքօղել իրողութիւնները, իրենց շուրջը սասկում չսփռելու համար. ա՛ռ էր միամիտ ժողովուրդին համազումը։

Ինչպէս չեղծեցնք, այս բոլորին հանդէպ, նախազգուշութեան ամենէն տարրական միջոցներն իսկ չեն գործադրուիր. կրցողը խոյս կուտայ գիւղերը մինչեւ որոշ ժամանակի մը համար, սակայն, մինչ մնացողները ոչինչ կ'ըմբռնեն, ոչինչ կ'ընեն կարելի եղածին չափ զերծ մնալու համար ո եւ է վարակումէ։ Ինչ որ ուշագրաւ է, ալքոլին պասուքէն ուսուցուող դասակարգին ախորժելի պատրուակ մը մէջ։ Բայց այդ պատճառաւ իմ ըրած յայտարարութիւնս ոչ աւելի անկեղծ եւ օ՛չ ալ աւելի խանդավառ պիտի ըլլար։

— Ինչպէս ընդունեց ձեր յայտարարութիւնը։

— Կը փափագէի ձեզի հաղորդել նըպաստաւոր ընդունելութիւն մը գտնելը. բայց ճշմարտութիւնը միայն պիտի ըսեմ։ Միս Լիւսի մտիկ ըրաւ դիս, ու չատ չնորհալիօրէն։ Նոյն իսկ չատ բարեացակամութեամբ պատասխանեց ինծի, բայց կրնամ ըսել թէ լրջօրէն նկատողութեան չառաւ իմ խօսքերս։ Ինչպէս գիտէք, մէլտորամ խաղալու մտադիր չեմ. Անթանի մը կամ Տիտիէի մը խառնուածքը չունիմ։ Ուստի գեանին վրայ չթաւալեցայ, կատաղութեան եւ յուսահատութեան ճիչեր արձակելով, այլ բովանդակ պերճախօսութիւնս թափեցի։ Համոզուրուակ մը գոյացած ըլլալն է մասնաւորապէս։ Լսած են որ հակաթեխիկ է օդին. ուստի կը կանծեն, կը կանծեն անընդհատ՝ գինովութեան ազմկալից հետեւանքներու բազմաստումին հետ՝ տկարացնելով իրենց ֆիզիքականը, քայքայելով ուժերնին, ինչ որ ընդունակ պիտի դարձնէ զիրենք՝ սպառնացնող վարակումներուն։

Պիտի գանուէր ի հարկէ տարբեր դասակարգ մըն ալ, քիչ շատ տեղեակ առողջապահիկ միջոցներու կիրարկումին. գժբաղդութիւնը հոն է որ սարսափի կողմէ՝ խուժանը բաղդատաբար աւելի տուկուն կարելի է նկատել, քանի որ ասնոցինը, օրէցօր ալ պակուցիչ ու տագնապալից, դարձեալ սահման մը ունի ինքնապաշարումներու հանդիսանալ, ուր սամէն մարգատում ապարդիւն կը սեպուի, աղէտին աւերքները՝ նախախնամական ուճակատագրին պատուհաս մը կը թուին կազմել։ Աս է արդէն պատճառը, հասարակութեան անտիրտ վերաբերումին, նախազգուշական ո եւ է ձեռնարկի մասին։ Ուստիսութիւնը սեերկայ կը տուժէ այսպէսով. բայց զէթ հոգեկան հանգստութիւն մը կը մնար հաւատարիներ։

Կը կասկածին ամէն բան, միլիոնաւոր մարդիներու խլրտումը կը զգան իրենց ներսը եւ կերակուրի պատառին հետ՝ անոնցմէ տնագին քանակութեամբ գահավիժումը կ'իմանան։ Ասիա-Գիւնիքի հեղեղները կողդեն անոնց ամէն մէկ քայլափոխը, եռացած ջուր է խմածնին ճաշերնին եւ ընթացքնին խնձոյքներու փոխակերպուած են, կաղդուրիչ զուարթութեան ո՛չ մէկ տեսակէն ետ չեն մնար։

Կիսմա.—Շատ ծանօթ է տեղիս սասարիկ տաքը։ Ամառը, ո՛րքան խոնուած ու խիտ ո՛նդնքան բազմամրոս տունեերուն մէջ՝ օդը պարզապէս հեղձուցիչ է. մեղմ, կաղդուրիչ զեփիւռներն անծանօթ են այս կիսնապարիսպ բնակարաններուն խորքը. արեւուն կիզիչ ճառագայթները՝ չնչաքարի համատարած կոյտերէն անդրադարձելով՝ անտանելի ջերմութիւն մը կը սփռեն ամէն կողմ։ Ու յետոյ երեւակայեցէք անապատային տաք փոթորիկներն ալ, որոնք յանանցուած զովութեան փոխարէն փոշիի ահագին ամպեր կը սրկեն բոլոր տեղերը։ Ձրան ցուրտն ալ չափազանցութեան կողմէ վար չի մնար։ Այս տեղի ցուրտը սակայն չի նմանիր հիսիսային արեւելեան գաւառներու չոր եւ առողջարար ցուրտին. գետին դրացնութիւնը, պարիսպով բոլորովին փակուած տուներու խեղդուկ դիրքը եւ քաղաքին յատակը կազմող ժայռերուն ջրաշատ վիճակը՝ վատառողջ խոնաւութեան պատճառներ են։ Եղանակներուն մէջ՝ բաղդատաբար՝ աշունը եւ մանաւանդ գարունը հաճելի կլիմայի մը հանդիսանալը կը պարգեւեն բնակիչներուն։

Զուրը.— Ո՛րչափ տեսն ենք այս մասին. ուստի հարեւանցի կերպով յիշեցնելով թէ հոգի եւ տարբեր ջուրերու տեսակներ կրնն աւելի կամ նուազ հանքային բաղադրութիւններով։ Խմուած ջուրը է հաժրուաքը, որ թաւական հեռուներէն կուգայ մասնաւոր ջրուղիներով։ Ռիսա տեղը՝ շատ մաքուր է եւ ջուրին տեսակն ալ պատուական. բայց ճարտուն ծերպերը դուեւու համար՝ անմաքուր նիւթեր կը գործածուին, եւ ջուրը քաղաք կը հասնի բոլորովին փոխուած։ Ասով աւելցուած է բուն իսկ քաղաքին մէջ ջուրի բաժանումներուն ու ամբարներուն անգոյացուրիչ հանգամանքը, որոնցմով կասած չի մնար թէ ո՛ եւ է համաճարակի տարածումը ազատ ասպարէզ կրնայ գտնել, ջուրին միջոցով։

Ցաւակիչներուն ապրուստը.— Այս կէտն ալ իր կշիռը կ'ունենայ բնականօրէն առողջապահիկ պայմաններու պարագումին մէջ։ Տիարպէքիր առատ ու փարթամ միջավայրի մը համարուն ունեցած է ըստ կիրզէն։ Ստուգիւ բայց արմատի քանի մը տեսակներէ, բաղդատական առատութիւնն ուշագրաւ է։ Համայնքը՝ կերուստ խումի հեռամուտ է եւ կենցաղասիրական վայելքներէ չի խրտչիր։ Սիկար, օղիի բազմաթիւ տեսակները՝ անենամաքէն կը գործածուին թէ՛ արական եւ թէ իգական սեռէն, ինչ որ ուրիշ գաւառներու մէջ չի տեսնուիր։ Տարեկան ճոխ պարէնեղէն լեսոյ, անուշեղէններու ա՛յ մէկ տեսակը կը մատուցի, եւ ահագին առատութեամբ պատրաստ կը սպասի՝ սիրան եւ տչնան եղանակներուն։ Դժբախտաբար այս բոլորին մէջ, քիչո՛ մաք կը բերին կազմական պայմանները։ Եւ տարէն սովորական հիւանդութիւններն ու պղտիկ համաճարակները՝ այս միջոցներուն է որ կը սատակուան։

Այս կարճ տեսութիւններէն յետոյ, չեշտենք ջուրին անմաքրութիւնը եւ փոշին։

Ցաւանի է թէ՝ ինչպէս ամէն համաճարակ՝ քալէրան ալ օդէն չի փոխադրուիր, եթէ մթնոլորտը փոշեկիզ չըլլայ։ Իսկ ջուրը կը մնայ գլխաւոր միջնորդն այս տեսակ աղէտներու։— Ինչպէս կը տեսնուի, սակայն, այս երկու անպատեհութիւններն ալ կը միանան տեղիս մէջ։

Շատ մը քաղաքներու մէջ տանիքները կղմինդրներով ծածկուած են, ինչ որ ամէն կերպով օգտակար եղած է ամէնուն. ընենք դէթ անցողակի թէ՝ փոշիին սոսկալի դերը գրեթէ չէ՛ղած պիտի ըլլար այս դրութեան չնորհիւ, բան մը որ այս օրուան գործը չէ ատկայ։ Կը մնայ ջուրի խնդիրը, որուն համար քաղաքապետութեան կողմէ խորհուած է մեսաղէ խողովակներ պատրաստել տալ, խմելիք ջուրին ուղիներուն դործածելու համար։

Տիարպէքիր ԼԵՒՈՆ ՍՐԱԳԵԱՆ

Գրական Լուրեր

ԻՏԱԼԻԱ

Խորհրդարանը. — Նպաստաբաշխին բացումը. — Ճիոլիթթիի դանիլինին ծրագիրը. — Իտալական ռանդը։

Հռոմ, 1 Նոյեմ. — Նախարարապետ Պ. Ճիոլիթթի, այս իրիկուն, երեսփ. ժողովին սէջ, ուր սոս բաղատրելու հաւաքուած էր, պարզեց դանիլինին քաղաքականութիւնը։ Իր նախարդին՝ Պ. Ծանարելլիի հարկ եղած յարգանքը մատուցանելէ եւ յայտարարելէ յետոյ թէ ազատական քաղաքականութեան մը հետեւող պիտի ըլլայ, թուեց ժողովին ստիպողաբար ներկայացուելիք խնդիրները, որոնք են առեւտրական դաշնադրութիւնները, հարկային պարագի բերին թեթեւացումը, Իտալիոյ հարաւային նահանգներու անտեսական կացութեան բարւոքման անհրաժեշտ պէտքը եւ երկաթուղիներու համար պետական քոնթրոլը։ Առեւտրական դաշնադրութեանց համար Պ. Ճիոլիթթի ըսաւ թէ արգէն բանակցութեանց ձեռնարկուած է եւ թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը մտադիր է զոհել քարիւղի ժաքոին մէկ մասը, որպէս զի աւելի նպաստաւոր պայմաններ ձեռք բերէ երկրագործական բերքերու արտածման համար։ Ցայտարարեց թէ հնարային պարագի «քոնվերսիոն»ը զոհացուցիչ կերպով առաջ կը տարուի։ Պ. Ճիոլիթթի յոյս յայտնեց թէ պիտի կրնայ փոփոխել տարբերու դրութիւնը՝ աղքատ դասակարգին օգտին համար։ Եւեւ բարձրացնել մտաւորական ու բարոյական մակարդակը, որ հիմակ այնքան վնասակար է երկրին զարգացմանը։ Նախարարապետը միանգամայն յիշեց Իտալիոյ լաւ կացութիւնը՝ միւս տէրութեանց հանդէպ։ Նաեւ Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին գտած ընդունելութիւնները Ֆրանսայի ու Անգլիոյ մէջ։ Երեսփ. Ժողովը խիստ չափաւորեալ ծափերով պատասխանեց նախարարապետին յայտարարութիւններուն։ Պ. Ճիոլիթթիէն ետքը խօսեցաւ Պ. տը Վիթի, որ քննադատեց Իտալիոյ հարաւային նահանգներուն ի նպաստ եղած առաջարկումները։ — Առաջարկեցի՞ք այդ բանը, Բօլ, ըսաւ կոմսուհին, այնպիսի յուզումով մը դոր չէր ջանար ծածկելու։

— Այո՛։ Մեթէ տարօրինակ բան մը ըրած եղայ։

— Ո՛չ, անարարկայս։

— Երեսուն տարեկան եմ, ազատ ու հարուստ։ Օր. Անարիմոն հաճոյ կը թուի ինծի, ու անիկա ինքզինքէն միայն կախում ունի։ Կը պաշտեմ զայն, եւ եթէ երբեք հաւանի, կ'ամուսնանամ հետը։

— Ա՜ռ էր ձեր բանը, երբ այնքան զբաղած էիք Տիվի ընթացքը դիտելու։

— Այո՛, կոմսուհի, տեսնելու վրայ նստած, որոնք եղեւինի հեշտալի բոյր մը կ'արձակէին։ Տեղը նշանակութիւն չունէր։ Ձեր սրտին մէջ ալ պիտի կրնայի ընել սիրոյ այդ յայտարարութիւնը, սաթէնով յարդարուած հեշտաբոյր թիկնաթոռի մը մէջ։ Բայց այդ պատճառաւ իմ ըրած յայտարարութիւնս ոչ աւելի անկեղծ եւ ո՛չ ալ աւելի խանդավառ պիտի ըլլար։

— Ինչպէս ընդունեց ձեր յայտարարութիւնը։

— Կը փափագէի ձեզի հաղորդել նըպաստաւոր ընդունելութիւն մը գտնելը. բայց ճշմարտութիւնը միայն պիտի ըսեմ։ Միս Լիւսի մտիկ ըրաւ դիս, ու չատ չնորհալիօրէն։ Նոյն իսկ չատ բարեացակամութեամբ պատասխանեց ինծի, բայց կրնամ ըսել թէ լրջօրէն նկատողութեան չառաւ իմ խօսքերս։ Ինչպէս գիտէք, մէլտորամ խաղալու մտադիր չեմ. Անթանի մը կամ Տիտիէի մը խառնուածքը չունիմ։ Ուստի գեանին վրայ չթաւալեցայ, կատաղութեան եւ յուսահատութեան ճիչեր արձակելով, այլ բովանդակ պերճախօսութիւնս թափեցի։ Համոզուրուակ մը գոյացած ըլլալն է մասնաւորապէս։ Լսած են որ հակաթեխիկ է օդին. ուստի կը կանծեն, կը կանծեն անընդհատ՝ գինովութեան ազմկալից հետեւանքներու բազմաստումին հետ՝ տկարացնելով իրենց ֆիզիքականը, քայքայելով ուժերնին, ինչ որ ընդունակ պիտի դարձնէ զիրենք՝ սպառնացնող վարակումներուն։

Պիտի գանուէր ի հարկէ տարբեր դասակարգ մըն ալ, քիչ շատ տեղեակ առողջապահիկ միջոցներու կիրարկումին. գժբաղդութիւնը հոն է որ սարսափի կողմէ՝ խուժանը բաղդատաբար աւելի տուկուն կարելի է նկատել, քանի որ ասնոցինը, օրէցօր ալ պակուցիչ ու տագնապալից, դարձեալ սահման մը ունի ինքնապաշարումներու հանդիսանալ, ուր սամէն մարգատում ապարդիւն կը սեպուի, աղէտին աւերքները՝ նախախնամական ուճակատագրին պատուհաս մը կը թուին կազմել։ Աս է արդէն պատճառը, հասարակութեան անտիրտ վերաբերումին, նախազգուշական ո եւ է ձեռնարկի մասին։ Ուստիսութիւնը սեերկայ կը տուժէ այսպէսով. բայց զէթ հոգեկան հանգստութիւն մը կը մնար հաւատարիներ։

Կը կասկածին ամէն բան, միլիոնաւոր մարդիներու խլրտումը կը զգան իրենց ներսը եւ կերակուրի պատառին հետ՝ անոնցմէ տնագին քանակութեամբ գահավիժումը կ'իմանան։ Ասիա-Գիւնիքի հեղեղները կողդեն անոնց ամէն մէկ քայլափոխը, եռացած ջուր է խմածնին ճաշերնին եւ ընթացքնին խնձոյքներու փոխակերպուած են, կաղդուրիչ զուարթութեան ո՛չ մէկ տեսակէն ետ չեն մնար։

Կիսմա.—Շատ ծանօթ է տեղիս սասարիկ տաքը։ Ամառը, ո՛րքան խոնուած ու խիտ ո՛նդնքան բազմամրոս տունեերուն մէջ՝ օդը պարզապէս հեղձուցիչ է. մեղմ, կաղդուրիչ զեփիւռներն անծանօթ են այս կիսնապարիսպ բնակարաններուն խորքը. արեւուն կիզիչ ճառագայթները՝ չնչաքարի համատարած կոյտերէն անդրադարձելով՝ անտանելի ջերմութիւն մը կը սփռեն ամէն կողմ։ Ու յետոյ երեւակայեցէք անապատային տաք փոթորիկներն ալ, որոնք յանանցուած զովութեան փոխարէն փոշիի ահագին ամպեր կը սրկեն բոլոր տեղերը։ Ձրան ցուրտն ալ չափազանցութեան կողմէ վար չի մնար։ Այս տեղի ցուրտը սակայն չի նմանիր հիսիսային արեւելեան գաւառներու չոր եւ առողջարար ցուրտին. գետին դրացնութիւնը, պարիսպով բոլորովին փակուած տուներու խեղդուկ դիրքը եւ քաղաքին յատակը կազմող ժայռերուն ջրաշատ վիճակը՝ վատառողջ խոնաւութեան պատճառներ են։ Եղանակներուն մէջ՝ բաղդատաբար՝ աշունը եւ մանաւանդ գարունը հաճելի կլիմայի մը հանդիսանալը կը պարգեւեն բնակիչներուն։

Զուրը.— Ո՛րչափ տեսն ենք այս մասին. ուստի հարեւանցի կերպով յիշեցնելով թէ հոգի եւ տարբեր ջուրերու տեսակներ կրնն աւելի կամ նուազ հանքային բաղադրութիւններով։ Խմուած ջուրը է հաժրուաքը, որ թաւական հեռուներէն կուգայ մասնաւոր ջրուղիներով։ Ռիսա տեղը՝ շատ մաքուր է եւ ջուրին տեսակն ալ պատուական. բայց ճարտուն ծերպերը դուեւու համար՝ անմաքուր նիւթեր կը գործածուին, եւ ջուրը քաղաք կը հասնի բոլորովին փոխուած։ Ասով աւելցուած է բուն իսկ քաղաքին մէջ ջուրի բաժանումներուն ու ամբարներուն անդրոյացուրիչ հանգամանքը, որոնցմով կասած չի մնար թէ ո՛ եւ է համաճարակի տարածումը ազատ ասպարէզ կրնայ գտնել, ջուրին միջոցով։

Ցաւակիչներուն ապրուստը.— Այս կէտն ալ իր կշիռը կ'ունենայ բնականօրէն առողջապահիկ պայմաններու պարագումին մէջ։ Տիարպէքիր առատ ու փարթամ միջավայրի մը համարուն ունեցած է ըստ կիրզէն։ Ստուգիւ բայց արմատի քանի մը տեսակներէ, բաղդատական առատութիւնն ուշագրաւ է։ Համայնքը՝ կերուստ խումի հեռամուտ է եւ կենցաղասիրական վայելքներէ չի խրտչիր։ Սիկար, օղիի բազմաթիւ տեսակները՝ անենամաքէն կը գործածուին թէ՛ արական եւ թէ իգական սեռէն, ինչ որ ուրիշ գաւառներու մէջ չի տեսնուիր։ Տարեկան ճոխ պարէնեղէն լեսոյ, անուշեղէններու ա՛յ մէկ տեսակը կը մատուցի, եւ ահագին առատութեամբ պատրաստ կը սպասի՝ սիրան եւ տչնան եղանակներուն։ Դժբախտաբար այս բոլորին մէջ, քիչո՛ մաք կը բերին կազմական պայմանները։ Եւ տարէն սովորական հիւանդութիւններն ու պղտիկ համաճարակները՝ այս միջոցներուն է որ կը սատակուան։

Այս կարճ տեսութիւններէն յետոյ, չեշտենք ջուրին անմաքրութիւնը եւ փոշին։

Ցաւանի է թէ՝ ինչպէս ամէն համաճարակ՝ քալէրան ալ օդէն չի փոխադրուիր, եթէ մթնոլորտը փոշեկիզ չըլլայ։ Իսկ ջուրը կը մնայ գլխաւոր միջնորդն այս տեսակ աղէտներու։— Ինչպէս կը տեսնուի, սակայն, այս երկու անպատեհութիւններն ալ կը միանան տեղիս մէջ։

Շատ մը քաղաքներու մէջ տանիքները կղմինդրներով ծածկուած են, ինչ որ ամէն կերպով օգտակար եղած է ամէնուն. ընենք դէթ անցողակի թէ՝ փոշիին սոսկալի դերը գրեթէ չէ՛ղած պիտի ըլլար այս դրութեան չնորհիւ, բան մը որ այս օրուան գործը չէ ատկայ։ Կը մնայ ջուրի խնդիրը, որուն համար քաղաքապետութեան կողմէ խորհուած է մեսաղէ խողովակներ պատրաստել տալ, խմելիք ջուրին ուղիներուն դործածելու համար։

Տիարպէքիր ԼԵՒՈՆ ՍՐԱԳԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ (80)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ը.

— Քիչ մը առաջ Օր. Անարիմանով գրաւուած էիք, ըսաւ կոմսուհին համարձակ չեշտով մը, խօսքը ուղղելով Բօլի եւ միւսներուն առան աչքին պոչովը քննելով երիտասարդը։

— Դժգո՛հ էք այդ մասին, հարցուց Քրավան։

— Ընաւ։ Կ'ենթադրեմ որ այդ գլուխ գլխի տեսակցութիւնը հաճոյք պատճառած ըլլայ ձեզի։ Այնքան եսասէր չեմ որ դժգոհ ըլլամ։

— Ընդունեցէք որ լաւ ներշնչում մը ունեցայ, առիթէն օգուտ քաղելով, քանի որ այս երիկուն Միս Լիւսի մեզի հետ չպիտի դանուի...

— Եւ դարձած տեն նուազ զուարթ էր քան մեկնած պահուն։ Ձայնն մէկ

թիւններ։ Ցեռոյ խօսեցաւ Պ. Լուչէնի, կուսակից Պ. Մանարտէլլի, յայտարարեց թէ հանմար չէ դէնիլի մը որ իրական կերպով չի ներկայացներ ձախակողմը։ Նախարարութեան յայտարարութեանց վիճաբանութիւնները վաղուան յետաձգուեցան։

— Պ. Թիոլիթի, այսօր Նեւսի. Ժողովին մէջ ըրած յայտարարութիւնները ըսաւ թէ Ժողովին հաւանութիւնը պիտի խնդրէ հարիւրին 4 ½ տոկոսաւոր պարտքագրերու «քոնվէրթիոն»ին համար, վասնզի տէրութեան գանձը առով տարեկան վեց միլիոն ֆր.ի խնայողութիւն մը պիտի ունենայ։ Նաեւ թէ կառավարութիւնը վաստակութեամբ կը պարտաւորէ հարիւրին 5 տոկոսով պարտքագրերու «քոնվէրթիոն»ը։ Ակէ՛ զ կարենան քառասուն միլիոն ֆր.ի չափ մը պիտի ունենայ գանձը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նիմացոյցը։— Տախիերը եւ հասոյթները։ — Բացը։— Աննրաժեշտ փոխառութիւն։

Պերլին, 1 դեկտ.— Նոր Տոյչէ Ալկեմանի Զայթունկ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Գերմանիոյ 1904ի եւմացոյցին վրայ։— Տախիերու եւ հասոյթներու ընդհանուր գումարն է 2,460,735,004 մարք՝ որմէ՝ն 43,706,092 աւելի։ Մասնաւոր ծախքերն են 2,057,047,075 մարք՝ այսինքն 59,817,552 աւելի։ Այդ գումարին մէջ բանակին ծախքն է 579,267,585՝ որ 4,014,367ի յաւելում կրած է։ Ծովային նախարարութեան ծախքն է 99,827,620՝ այսինքն 6,558,366 աւելի։ Ոչ-ռազմական ծախքերուն գումարն է 408,687,929 որ 16,111,460 պակաս է։ Այդ գումարին մէջ կան։— Սովորական եւմացոյց. բանակին համար 38,880,307՝ այսինքն 4,507,279 պակաս։ Նաւատորմ՝ 88,024,370 որ 6,564,848 աւելի է։ Արտասովոր եւմացոյցին մէջ բանակին ծախքն է 32,631,230՝ այսինքն 2,897,647։ Նաւատորմ՝ 50,685,050 որ 3,510,000 աւելի է։ Հասոյթներու մէջ դէնակցային կառավարութեանց մասնակցութեան բաժինը որ 577,645,860 նախատեսած է, իրապէս է 553,981,000, որմէ այդ հաշուէն 23,714,860ի բաց մը կայ՝ այսինքն 49,874 պակաս։ Փոխառութիւն մը անհրաժեշտ պիտի ըլլայ գոցելու 214,718,352 մարքի բացը։ Այդ գումարը անհրաժեշտ է՝ մէկ կողմէ դանազան պատասաւոր պէտքերու եւ 1902ի սովորական եւմացոյցին բացը գոցելու համար։ Միւս կողմէ՝ 1904ի եւմացոյցին ոչ-ռազմական ծախքերու յաւելումը։ Այդ վերջին յաւելումը գոցելու համար, հակառակ ամէնէն խիստ խնայողութեանց, դարձեալ 83,214,800 մարքի բաց մը կը մնայ։ Այդ գումարին վրայ դէնակցային կառավարութիւնները 23,714,860 մարք յանձն կ'առնեն՝ իրենց իրենց մասնակցութիւնը։ Մնայուն բացը փոխառութիւնով մը պիտի գոցուի։ Այդ փոխառութիւնը անհրաժեշտ է, վասն զի դէնակցային կառավարութիւնները չեն կրնար իրենց ինկած բաժինէն՝ 23,714,860 մարքէն աւելի բան մը վճարել։

ՄԱՐՏԱԳՈՅՆ ԱՐԻՒՆԵՐ

Ճաքոնի մէջ հանրային կարծիքը։—Լամտորոի կոմսին լաւատեսութիւնը։ — Պէհէսիկ ծովակալը։—Անգլիոյ մէջ։— Ջինական բանակը։

Թոքիո, 1 դեկտ.— Ճաքոնի բոլոր մեծ լրագիրները միահամուռ կը քննադատեն Ռուսիան՝ պատասխանը ուշացուցած ըլալուն համար։ Կը յայտարարեն թէ Ճաքոն չի կրնար երկար ատեն տակալ այդ տարուութեան եւ պարտաւոր է պահանջել վերջնական պատասխան մը։ Այդ պատասխանը մինչեւ որ չտանայ Ճաքոն պէտք է ազդու միջոցներ ձեռք առնէ՝ Պեսուութեան յտները ապահովելու համար։ Նոյն իսկ սաեւորական միջավայրերու մէջ խիստ ազդեցիկ քաղաքականութիւն մը կը պահանջուի, որուն համար քաղաքական բոլոր կուսակցութիւնները համակարծիք են։ Հետեւաբար՝ կացութիւնը ամէն տեսնէ աւելի սպառնալից է՝ մի միայն Ռուսիոյ լռութիւնը հետեւանքով։ Բոլոր կուսակցութիւնները, որոնց գլխաւորներուն կեդրոնացումը տակաւին աւարտած չէ, տրամադիր են ոյժ տալու գործօն քաղաքականութեան մը։

—Մեծ մելթինկի մը մէջ որոշուեցաւ պահանջել որ Ռուսիոյ հետ բանակցութիւնները առաջ տարուին։

Պէրլին.—Բնդհանրապէս հետեւեալը կը հետագրեն.—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամտորֆի կոմսը, դեսպաններու հետ ունեցած վերջին տեսակցութիւնը պահուն, լաւատեսութեամբ խօսեցաւ Յապոնիոյ Արեւելքի տարածաշրջանի վրայ։ Կոմսը կարծիք յայտնեց թէ Ռուսիոյ եւ Ճաքոնի միջեւ կատարուած բանակցութիւնները խաղաղութեան կարգադրութեան մը պիտի յանգին՝ իրենց մինչեւ եղած վէճերուն համար։

Բէրլին.—Այս տեղի ռուսական դեսպանատունը տեղեկութիւն առաւ թէ Ալեքսիէվ ծովակալը, վաղը, Բարթ-Արթուրն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Բեղերպուրգ, ուր նախարարութեան հետ պիտի խորհրդակցի Ճաքոնի հետ կատարուող բանակցութեանց համար։ Կը կարծուի թէ այդ բանակցութիւնները դեռ մէկ քանի ամիս պիտի տեւեն։ Բէքին գտնուող Ճաքոնները չեն հաւատար Բեղերպուրգէն հաղորդուած լուրերուն՝ որոնք գոհացուցիչ լուծում մը ընդունելու կու տան Մանչուրիոյ դժուարութեանց համար։

Լոնտոն.— Տէյլի Մէյլ կ'ըմբռնայ թէ ուրբաթ ու շաբաթ օրը կատարուած Անգլիոյ նախարարներուն կարեւոր գումարման եւ Պ. Պ. Պալֆուրի, Լորտ Լանսդաունի եւ Պ. Օսթէն Չէմպրլէնի միջեւ, երէկ տեղի ունեցած խորհրդակցութեանց առարկան եղած է Մայրագոյն Արեւելքի խնդիրը։ Ցառաջիկայ ուրբաթ օրն ալ նախարարաց խորհուրդը նոյն խնդրով պիտի զբաղի։ Նոյն թերթը կ'իմանայ թէ Լոնտոնի դեսպիտեր տեղեկութիւններ ստացեր է, որոնց համաձայն Ճաքոն վստահ է որ Ռուսիա որոշած է դոնացում չտալ Ճաքոնի հարմար պահանջումներուն։

Բէրլին. — Մա զորավարին բանակէն եօթը հազար զինուորներ նոր զէնքերով ու հագուստներով ճաքոնցի մարզիչի մը հրամանատարութեամբ տակ դրուեցան։ Մա զորավարը մինչեւ հիմա բացարձակապէս կը հակառակէր՝ չնայած զինուորներ օտար մարզիչներու յանձնելու գործին։ Անձնապահ զինուորներն ալ Թիէն-Ջինի մէջ օտար սպաներու հրամանին տակ մարզանքներ կը կատարեն։ Ատոնք ուղղակի խնամակալուհիին անձին պիտի յանկացուին, վասն զի խնամակալուհին յուզեր Բէքինի պաշտպանութիւնը յանձնել միայն Նեւան-Շի-Բայի։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Մ. Նանանգնոր. — Ռեեեա զորավարը. Զրանցքին դասնադրութիւնը. — Տերութեանց ընթացքը։

Նիւ Եորք, 1 դեկտ. — Մ. Նանանգայ արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ, Բոլոմպիոյ դեսպան Պ. Հէրբրանի հետ տեսակցութեան պահուն, ըսաւ թէ Ռեեեա զորավարին Ուայինկթըն այցելելը օգուտ մը պիտի չունենայ, ուրիշ բան է եթէ պաշտօն ունի Մ. Նանանգայ արտաքին գործոց նախարարութեան հետ բանակցելի՝ Բանամայի ու Բոլոմպիոյ միջեւ կնքուելիք հաշտութեան եղանակին վրայ։ Ակէ զատ Մ. Նանանգայ դանլիզը ուրիշ խնդիր նկատողութեան պիտի չառնէ։

— Բանամայի ջրանցքին դասնադրութիւնը այս տարուս Բոլոն ժամանեց եւ յանձնուեցաւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Եսբրիլայի որ Բանամա տարաւ զայն ու յանձնեց առժամեայ կառավարութեան պետին։ Դասնադրութիւնը հինգշաբթի օրը վաւերացուելով դեկտ. 8ին պիտի զրկուի Ուաշինկթընի արտաքին գործոց նախարարութեան։

— Ռեեեա զորավարը, իբրեւ քաղաքական պատուիրակ, բան մը չի կրնար ընել եւ ընելիք ալ չունի, մինչեւ որ չը ճանչնայ Բանամայի անկախութիւնը։ Այդ պարագան եթէ ճանչցուի, Բանամայի կառավարութիւնը ինչ որ կարելի է պիտի ընէ՝ հաճայնութիւն մը գոյացնելու համար։ Անհին են այն լուրերը թէ Բոլոմպիա զինուորական պատրաստութիւններ կը տեսնէ։ Բանամա վտանգի տակ չէ։

— Դերմանիա ճանչցաւ Բանամայի նոր կառավարութիւնը։ Ուաշինկթընի դերման գործակատարը խնդրեց Պ. Պինոն-Վարիլայէն, իբրեւ դեսպան Բանամայի, որ նոր կառավարութիւնը յարգէ Գերմանիոյ դասնադրութիւնները Բոլոմպիոյ հետ։ Անգլիա տակաւին կը յապաղեցնէ իր պատասխանը։ Կը կարծուի որ կ'ուզէ, եթէ կարելի ըլլայ, երաշխաւորութիւններ ձեռք բերել Բոլոմպիոյ յանձնառութեանց մասին, այն յոյսով որ Բանամա յանձն առնէ Բոլոմպիոյ պարտքին ակ մասը։ Ուաշինկթընի մէջ չի կարծուիր որ Բանամա որ եւ է խօսքում ընէ իր ճանաչումին առաջ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Ջինացի գործաւորներու խնդիրը։— Հանքերու յանձնաժողովին հրամարակաը.— Ջինու դիրքը ու տրամադրութիւնները այս խնդրին մէջ։

Լոնտոն, 1 դեկտ. — Ոչմարիտ տագնապ մըն է որ կը սկսի ծայր տալ Թրանսվալի մէջ, չինացի գործաւորներ հանքերուն մէջ աշխատելու խնդրին նկատմամբ։ Թրանսվալի կառավարիչը, Մորնինկ Բոսքի խօսքին նայելով, երկուշաբթի իրիկուն հոգեկոչիի մը մէջ խօսելով հանրութիւնը դանուեր է չինացի գործաւորներ աշխատցնելու մասին։ Եռանդէպատրկէն Սքանսարտի կը հետագրեն թէ հանքերու յանձնաժողովը իր հրամարակաը տուեր է, սա շարժառիթը առաջ բերելով թէ երկիրը աւելի դրամատէրերու չտնուն տեսակէտով կը կառավարուի քան թէ գաղթականներ մնայուն շարը ունենալ ունենալով։ Լոնտոնի լրագիրներուն հաղորդուած զեկոյցի մը նայելով, դեռ պաշտօնական տեղեկութիւն մը չկայ թէ Ջինու կառավարութիւնը արդիւնք ըլլայ չինացի գործաւորներու թրանսվալ գաղթումը։ Լոնտոնի չինական դեսպանատան մէջ կ'ըսեն թէ Բէքին կառավարութիւնը երկար ատենէ ի վեր կը բողոքէ անգլիական ինքնօրէն գաղթավայրերու մէջ չինացի գործաւորներու հետ վարուելու եղանակին դէմ, բայց իր ապագայի մտադրութիւնները յայտնի չեն դեռ։ Մանչեսթրի Կուարտիանի Լոնտոնի թղթակիցը կ'ըսէ թէ չինական կառավարութիւնը չպիտի նպաստաւորէ գաղթումը։ Ընդհակառակը Բանիոնի փոխարքան համաձայն չէ ձեռք առնուելիք այդ միջոցին։ Ատոր պատճառներն են, ընդհանուր դժգոհութիւն Զինարիներու նկատմամբ բռնուած վարմունքին դէմ անգլիական գաղթավայրերու մէջ, ու Բանատայի կողմէ վերերս ձեռք առնուած միջոցներուն դէմ խոր զայրոյթ։ Արդարեւ Բանատա մուտքի տուրքը բարձրացուց չինացի գաղթականներուն համար, ի նպաստ Ճաքոնցիներուն։ Իրաւ է որ Թիէն-Ջինի դաշնագիրը կը բռնադատէ Ջինը՝ գաղթումի արգելք չընելու։ Բայց Ջին իրեն վերապահած է այդ մասին վիճաբանութիւն կատարելու իրաւունքը։

ԱՆԳԼԻԱ

Սր Բէմբրոկ Գէնրմանի ճառը.—Ապեմանտրա բագուսիին ծնունդեան տարեդարձը.—Մեծ դաս մը.— Խմբագրի մը մահը։

Լոնտոն, 1 դեկտ.— Սր Հ. Բէմբրոկ Գէնրմանն երկուշաբթի իրիկուն մեծ ճառ մը խօսեցաւ Նիւբորիի մէջ։ Բանախօսը մեկնի թողուց մաքսային խնդիրը. ազատական կուսակցութիւնը ծանրացաւ զինուորական վերակազմութեան թարնորգումներուն վրայ։ «Զեմ ուզեր զինուորական գաղափարներով յաղեցած Անգլիա մը տեսնել, ըսաւ բանախօսը, կեանքի ամէնէն մեծ բաները նկատելով զինուորական փառքը, յատկութիւնը ու չարները։ Մենք խաղաղասէր ազգ մըն ենք։»

—Ալեքսանդրա թագուհին, երէկ, իր ծննդեան 59ը. տարեդարձը տօնեց, Սանդրինկէմի դղեակը, մտերմական շրջանակի մէջ։

—Իրամական մեծ դաս մը կը տեսնուի այս պահուս, որ գաղթականական հանգամանք մը կ'առնէ տակաւ։ Սակարանի մարդիկ դաս կը բանան Կոլոթ Ֆինկէլ, Բենսոլիթեյրըս հանքային ընկերութեան վրայ, իրենց փոխ տուած 5 միլիոն ֆրանքը պահանջելով։ Դատը պատժական տեսանին պիտի անցնի, որովհետեւ կարեւոր պաշտօնաթուղթի մը խարդախուած ըլլալը կը խոստովանի Ընկերութեան քարտուղարը, որ եղեռնադատին առջեւն առլու պիտի ելլէ։

—Սր Շոն Ռիլլատ Բոպինսընի մահը կը ծանուցուի, ծանօթ լրագրող, որ քառասունեօթը տարի խմբագրութիւն ըրած է Տէյլի Նիւզի մէջ։

ԻՍՄԱԷԼԻՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԸ

Ֆրեսերիֆ Իսմայիլ յուսահատեցրեր.—Կատկոգրեներու տարբ։

Բարիզ, 2 դեկտ.—Իսմայէլիներու գործին քննիչ Ցանձնաժողովը, այսօրուան նիստին մէջ, քննեց այն լուսանկարները, որոնց վրայ Ֆրէտերիք Իսմայէլ կը Նօթագրէր իր կեանքին վերաբերեալ ամէն իրողութիւն ու մէջադէպ։ Այդ լուսանկարները ի վեր կը հանեն Ֆրէտերիք Իսմայէլի զորաւոր իմացականութիւնը, մեթոդակ միաքը, եւ կազմակերպիչ ու վարիչ դիմի, որոնց ընդհանրի լաղթած է երկար տարիներ պարակել կարգ մը մեքենայութիւններ, Բրասիլիրտեան ժառանգութեան քօղին տակ։ Այդ լուսանկարներն եւ ոչ մէկուն մէջ քաղաքական անձնաւորութեան մը անունը կը տեսնուի։ Միայն փոխառուներուն անունները կը տեսնուին՝ իրենց փոխ տուած գումարներովը։ Բնկի յանձնաժողովին մէջ, Պ. Ժորժ Պէրրի ծանոյց թէ քաղաքական երկու անձնաւորութեանց՝ Պ. Պ. Բէլիքանի ու Շարլ Տիւրիի անունները երբեմն հանած էր լուսանկարներուն մէջ։ Բայց ի մեծագոյն հանգուցեալ թէ անոնք համաձայն ստրիկ անձեր էին, մէկը՝ գաւառացի կալուածատէր մը, միւսը սպայ։ Ցանձնաժողովը քննեց նաեւ Տորինեաք ընտանիքին վերաբերեալ թուղթեր պարունակող ծրար մը։ 1772էն 1850 թուականներու թուղթեր են ասոնք, որոնք ցոյց կու տան թէ ժառանգութեան գործը երկար ատենէ ի վեր զբաղեցուցած էր Թէրեզ Իսմայէլի միաքը։ Հայր Տորինեաք, ապորիի զաւակ, մօրը կողմէ սնուցուած էր, հօրը ժառանգութեան տիրանալու համար։ Ցանձնաժողովը նաեւ քննեց Ռոմէն Տորինեաքի կտակագիրները, որոնք Թէրեզի ներքեւ էին։ Այս վերջինը Բարէի յանձնած էր կնքուած ծրար մը, որ բաց ի այդ երկու կտակագիրներէն, իրեն ալ կը պարունակէր։ Բայց յետոյ կատարուած քննութեամբ երեւան եկաւ թէ Թէրեզ այդ ծրարին մէջ չէր դրած իր կտակագիրը։ Բարէր ալ, սակէ առաջ հարցքննուած, միեւնոյն յայտարարութիւնը ըրած էր։

ԱԼԻՍ ԻԾԽԱՆՈՒՀԻՆ

Ամուսնալուծում.—Դատարանին առջեւ.—Իշխանուհիին պահանջումներ։

Բարիզ, 2 դեկ.—Ալիս իշխանուհին ոչ թէ կառապանին հետ փախած է, այլ իր ամուսնոյն վարմունքէն ճանձրացած բաժնուած է անկէ՝ ամուսնալուծում պահանջելու համար։ Դատը պիտի տեսնուի Սաքսոնիոյ դերդոյն տանտէրն առջեւ։ Իշխանուհին իր փաստաբանին հետ ներկայացաւ ատեանին՝ իր պահանջումներուն պատճառները ներկայացնելու, որոնք են ծեծ ու վիրաւորում եւ քմահաճ արգելանք։ Իշխանին կողմէն ներկայ էր փաստաբանը։ Դատը յետաձգուեցաւ քանի մը շաբաթ եւ ամիս։

ՍՈՍԿԱԼԻ ՏՈՒՄ ՄԸ

Սիրալին յարաբերութիւններ.— Լիոն.— Ադեսալի հետեւանք.— Մայր մը որ իր զաւակը կը լափի։

Մարսիլիա, 2 դեկտ.— Երեք գիշեր անուսի առամ մը պատահեցաւ։ Քանը. եօթը տարեկան մանկամարդ կին մը, Հարթմանս Լսթիվալ, Մարսիլիայէն Պարտեկած էր հինգ ամիս առաջ, իր Տիգիլ անուն սիրահարին հետ, որ կառապանութիւն կ'ընէ։ Սեպտեմբեր 30ին, Հարթմանս Լսթիվալ ծնունդ կուտայ աղջկան մը, ու իր ծնողաբերութենէն յետոյ ծնողքին մօտ կ'երթայ։ Անցեալ շաբաթ գիշեր սիրահարին քով կը դառնայ, բայց այս վերջինը կը յայտարարէ թէ ամէն բան վերջացած էր իրենց միջեւ։ Տարաբախտ կինը չառ կը զգացուի եւ մտաւորական կարողութիւններ այդ լքման հակադարձուածը կը կրեն։ Երէկ երիկուն, ժամը տասնին տասնեակը, պարտէզը իջաւ այն տան, ուր սենեակ մը վարձած էր, եւ իր նորածին աղջիկը հանուցցնելէ յետոյ լոփեց զայն։ Տղան արձակած ճիչերուն վրայ, դրացիները հասան, բայց չատ ուշ էր արդէն։ Մեղմ փոքրիկը դարձած էր ապրելէ։ Մայրը բրցուցած էր տղան ձախ ձեռքին բթամատը եւ ամբողջ մէկ այտը։ Նաեւ քիթը եւ ձախ ականջը։ Պարտէզին մէջ չրթանքի կտոր մը միայն զըտնուեցաւ, ինչ որ ենթադրել կու տայ խելագար մայրը ամբողջովին լոփած է իր զաւակը։ Որդեսպան կինը կը պտոր ոստիկանատան մէջ։ «Կուզեմ ձեռքէս տանել զաւակս։ Կը նախընտրեմ ուտել զայն, ինծի ձգեցէք։»

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵՌԼԻՆԻՆ, 5 դեկտ.— Զարը եւ Զարուհին Բեղերպուրգ հասան։

ՀՌՈՄ. — Ներկայոյսը վիճաբանեցաւ դանլիզին յայտարարութեան մասին։ Նախարարապետ Պ. Ցիոլիթի, պատասխանելով Բէլլաս զորավարին կողմէ Զարին այցելութեան յետաձգման մասին ուղղուած հարցումին, յայտարարեց թէ ի մէջ այլոց սխալ է զորավարին այն յայտարարութիւնը թէ այդ յետաձգումը իր հաղորդեցութիւնը ունեցած է Բարիզի հանդէսներուն առեն։ Ընդհակառակը, յարեց Պ. Ցիոլիթի, այդ հանդէսները այնքան չքեղ եւ մեծարժէք եղան, որ ոչ մէկ իտալացի կամ Ֆրանսացի լուսագրիչը կրնար բաղձալ։ (Բուռն ծափեր)։ Այս վիճաբանութիւնը, որուն մէջ արդէն Բէլլաս զորավարը միայն խօսեցաւ, փակուեցաւ առանց քուէի դիմելու։

— Դանձային նախարար Պ. Լուսադանի 5 առհարիւր պետական ռանդին քննադատութեան պիտի կատարէ յառաջիկայ մարտին։

ԲԵՇԹԱ. — Երեսի, ժողովին մէջ Պ. Քօչլէթ յայտարարեց թէ խափանարարցոյցեր չպիտի ընէ, բայց պիտի շարունակէ իր պաքարը սովորական եղանակով։ Կոմս Թիցա ըսաւ թէ պիտի պահպանէ միայն այն սկզբունքը թէ բանակին վարչական կազմակերպութիւնը, հունգարական ազգին իրաւունքն է։ (Ծափեր)։ Ժողովը յետոյ ձեռք առաւ զինուորագրութեան օրինագծին վիճաբանութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.—Տէյֆիւսի դատին վերաքննութեան յանձնաժողովը հինգշաբթի օրը պիտի տայ իր տեղեկագիրը։ Պ. Բլեմանսօ Օնորի մէջ նոր յօդուած մը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ քանի որ նոր իրողութիւններ կը հաստատեն հարիւրապետ Տէյֆիւսի անմեղութիւնը, վճռաբեկ Ատեանին որոշումը դատական սխալ մի՞նոց մը պիտի ըլլայ, եւ թէ Տէյֆիւսի պատուոյ վերահաստատումը պէտք է կատարուի նոր զինուորական ատեանի մը կողմէ։

ՄԱՏՐԻՏ. Պ Մ—ուրս կազմեց նոր դասակը, ինչ ստանձնելով նախարարապետութիւնը։ Պ. Սան Բէարս՝ արտաքին գործոց նախարար եղաւ, Պ. Լինարիս՝ պատերազմական, Պ. Թէրնանդէզ ծովային, եւ Պ. Սամ՝ եւմրական։ Կ'ըսուի թէ նորակազմ դասակը մեկդի պիտի թողու դրամական բարենորոգման ծրագիրը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Լոնտոնի անգլեւքրանական Ընկերութիւնը որուն անունն է «Սիրալիր համաձայնութիւն», նամակ մը ուղղելով լրագիրներուն, ծանոյց թէ Տէյֆիւսի գործին վերաքննումը միայն Ֆրանսայի կը վերաբերի եւ թէ հետեւաբար Անգլիոյ թերթերը ու ժողովուրդը զգ ւլանալու են որ եւ է քննադատութիւն ընելէ եւ հինգ-վեց տարի առաջուանին պէս միւս չեղթ մնան։ Այդ նամակը կը յարէ թէ Անգլիոյ մէջ որ եւ է հրատարակութիւն անչուշտ պիտի վերաբերի Ֆրանսացիներուն մէկ մասը, քանի որ իրարու մէջ համաձայն չեն։ Նոյն նամակը լաւ ընդունելութիւն գտաւ։

ԶՄԵՌԻ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

ՄԱՏՐԻՏ. — Զիւնը մեծ սաստկութեամբ կը տեղայ։ Ասթուրիի մէջ եւ ուրիշ տեղեր երկաթուղիի երթեւեկութիւնները դադրած են։

— Պրպոյի եւ Սան-Սէպաթիէնի մէջ մէկ մէթր ձիւն տեղացած է։

ԲԵՇԹԱ. — Անընդհատ տեղացած անձրեւներէն գետերը լորդած են։

— Թարանթա գետին լորդելէն չատ մը տուներ ողողուեցան։ Հաղորդակցութիւնները դադրած են։ Նաեւ երթեւեկութիւնն ալ ընդհատուած է։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒԹՔ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

(ԳԱՅԵՏԻ, ԲԱՐԻԶ)

ՄԱՍՍԱԳԷՏ

Կանանց ճիւանդութեանց, մանկաբարձ, վիրաբոյժ

Բերայի դարմանատունը փոխադրած է՝ կրկին Բերա Մագրզ Ազատ փողոց, թիւ 26, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջ ժամը 1—4 (Ք. Ե.)։

Ժամադրութեամբ կէս օրէն առաջ։

Կարօտ հիւանդները կը դարմանէ Բերայի (Սր. Երրորդութեան եկեղեցւոյ) Աղքատախտի դարմանատունը՝ ամէն հինգշաբթի առաւօտեան մինչեւ կէս օր։

Ծանօթ.— Վիրաբուժական, ուղղամարդական (orthopédique), ծնողաբերական եւ ամէն կերպ արգանդի հիւանդութեանց չատ կարեւոր գործողութիւններ՝ ենթականերու տուներուն մէջ կատարելի ապահովութեամբ եւ մեծ յաջողութեամբ կարենալ կատարելու համար՝ գիտական ամենամերձին մեթոդներու համաձայնութեամբ կատարելիք գործիքներու մանրամասն ամբողջութիւնը հոգացուած է։ 5—24

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԸՐԳԱՅԻ ՇԵՐԻՖ

Ինչպէս ծանուցինք, շաբաթ օր մեծ շքեղութեամբ կատարուեցաւ Խրգայի Շերիֆի հանդէսը։ Ժամ 6ին մօտ վեհ. Սուլթանը, փառաւոր քառաձի կառքի մը մէջ բազմած եւ իր դէմը ունենալով կայսերազուն իշխան Պիւրհանէտտին էֆէնտին եւ Սպարպէտ Բիզա փաշան, Օրթագիւղի Մէմիրքի զօրանոցին մօտ Փաշա Տարէրի քարափը ժամանեց, ուրկէ մտաւ Սեօղիւլի կայս. զբօսանաւը։ Օրը գեղեցիկ ըլլալով և. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ բազմիլ շքանաւին վերի յարկը։ Կայս. Իրաւէի մը համաձայն, նոյն զբօսանաւը ընդունուեցան նաեւ կայսերազուն իշխան Մէհմէտ Սէլիմ, Ամմէա, Իպրահիմ Թէվֆիգ, Ապտիլգատէր, Պիւրհանէտտին ու Ապտիլրահիմ էֆէնտիները։ Նաեւ Սպարպէտ Բիզա փաշա, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա, զինուորական քնիչ յանձնաժողովին երկրորդ նախագահ Լամէմ փաշա, Կայս. Պալատաս տալիճի քարտուղար Թանսին փաշա ու երկրորդ քարտուղար Իզզէթ փաշա, սենեկապետ Բաղըշ փաշա, կայս. անձնական սպայակոյտին հրամանատար Շաքիր փաշա. ծովային սպայակոյտին նախագահ Մէհմէտ փաշա, սենեկապետներ, կայս. Քիկնապահներ եւ սպասաւորական պաշտօնատարներ։ Վեհ. Սուլթանը երբ Սեօղիւլի զբօսանաւը մտաւ, մեծ կայմին վրայ պարզուեցաւ Ն. Վեհափառութեան յատուկ դրօշը։ Ժամ 6ին ճամբայ ելաւ Սեօղիւլի։ Բենգիր լեզենտակը, որ կը գտնուէր նաւանանգիստի վերատեսուչ Սամի փաշա, առջեւէն կ'երթար։ Ուրիշ լեզենտակներ, նաւակներ եւ այլն կայս. զբօսանաւին երկու կողմերն կ'երթային։ Սրամպոլ, Իդգեսցին, Ֆուաս ու Իպմիր կայս. շքանաւերը, դեսպանատան պատկանաւերը եւ Շիրքէթի ու Մախսուսէի լեզենտակները դրօշներով զարդարուած էին։ Սեօղիւլի ժամ 7ին մօտ ժամանեց Թոփգապու պալատն քարափը, ուր կը սպասէին քաղաքապետ Բլտվան փաշա, կ. Պոլսոյ կիդրոնական հրամանատար Սատուլլահ փաշա եւ ոստիկանութեան նախարար Շէֆիգ փաշա։ Վեհ. Սուլթանը ցամաք ելաւ ու փառաւոր կառք մը բազմեցաւ Իր դէմը ունենալով կայսերազուն իշխան Պիւրհանէտտին էֆէնտին եւ Սպարպէտ Բիզա փաշան։ Կայս. Թաւրը Բոսֆորու պալատն երրորդ դուռը ժամանեց, հոն քարեալի կեցած էին կայս. Պանձարանին վերատեսուչ Լուտֆի պէյ, նոյն պալատն պահակազորքերուն հրամանատար Բիզա փաշա եւ ուրիշ պաշտօնատարներ։ Վեհ. Սուլթանը կառքէն իջնելով հետեւորդներուն գնաց Պալատա քէօշկը։ Հոն պահ մը հանգիստ առնելէ եւ ազատելէ ետքը, Ն. Վեհափառութիւնը գնաց Խրգայի Շերիֆին զբօսնուած յարկը եւ Իր ձեռքովը բանալով ծածկոցները, հմայուեց նուիրական վերարկուն։ Ցետոյ կայս. Իրատէի մը համաձայն կարգաւ Խրգայի Շերիֆը հմայուեցաւ Մեծ-Նիպարքէսը, Շէյխ-իլ-Իսլամ, բոլոր նախարարները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, որոնց բրաքանչիրը ստացան Բաշկինակներ կրօնական վերատուութիւնով մը բանուած։ Այդ արարողութիւնը ուստարելէն ետքը կրօնական ընթերցումներ եւ աղօթքներ կատարուեցան։ Վեհ. Սուլթանը հոն կատարեց իրիկուան աղօթքը եւ ունկնդրեց կրօնական ընթերցումներու։ Ցետոյ վերադարձաւ Պալատա քէօշկը։ Ժամ 11ին Ն. Վեհափառութիւնը հետոյան գնաց պալատն երրորդ դուռը եւ հոն փառաւոր կառք մը բազմեցաւ Իր դէմը ունենալով կայսերազուն իշխան Պիւրհանէտտին էֆէնտին եւ Սպարպէտ Բիզա փաշան։ Կայս. Թաւրը քարափ ժամանելուն, վեհ. Սուլթանը մտաւ Սեօղիւլի կայս. զբօսանաւը որ ժամ 11 ու կէսին հասաւ Օրթագիւղի Փաշա Տարէրէի քարափը, ուր կը սպասէին Պէշիկթաշի ոստիկանապետ Հաճի Հասան փաշա եւ ուրիշ պաշտօնատարներ։ Ն. Վեհափառութիւնը անկէ կառք բազմեցաւ ու փառաւոր հանդէսով վերադարձաւ կայս. Պալատ։ Վերադարձի պահուն ալ նաւահանգիստին բոլոր շքանաւերը դրօշներով զարդարուած էին։

—Ճամբաներուն վրայ դանուող վարժարաններու երկսեռ ուսանողներ կեցած էին, որոնք վեհ. Սուլթանին ձօնուած երգեր երգեցին։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Բ. զօրաբանակին հրամանատար Շեվքէթ փաշա եւ կայս. անձնական Գանձուն Նախարար Սաբրի Ցովհաննէս էֆ. դրամական պարգեւներ բաշխեցին Թափգարու պալատան պահապան զինուորներուն, որոնք «Բասիլիսքը չոք հաչա» գոչեցին։

—Մայր թագուհին եւ պալատական տիկնները Խրգայի Շերիֆը այցելելէ ետքը, գացին Լսկի Ալի Փաշայի մզկիթը եւ հոն դամուած մուս Խրգայի Շերիֆին ալ այցելեցին։ Մայր թագուհին անցած ճամբաներուն վրայ դրամական պարգեւներ բաշխուեցան աղքատներուն։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, իթիֆարի համար «բէյիրլի բիւէյներ բաշխուեցան Խրգայի Շերիֆի հանդէսին ներկայ գտնուող բոլոր զինուորներուն։

—Կայս. Գանձարանին վերատեսուչ Լուտֆի պէյ Վեհ. Սուլթանին մասայ էնէրբանը Հիւմայունի վարժարանին ուսանողներուն կողմէ պատրաստուած նը կարդար։

—Պոլսոյ ու Գալաթիոյ մէջ բոլոր վաճառատունները դրօշներով զարդարուած էին։ Թնդանօթարանի պաշտօնատունը եւ ուրիշ շէնքեր լուսավառութիւններ կատարեցին։

—Պոլսոյ կղզիի Թաղերու աղքատներուն շաբաթ օրը դրամական պարգեւներ բաշխուեցան։

—Ինժէներալը Հիւմայունի կողմէ Վեհ. Սուլթանին առնին յատուկ պատրաստուած կերակուրներ շաբաթ իրիկուն կայս. Գալատա դրկուեցան։

—Խրգայի Շերիֆի հանդէսին առեն կայս. մասնաւոր թիկնապահ Մէհմէտ փաշա արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Թէքէտէլեն գաւառակին նախնական դատարանին պատժական ճիրանի նախագահ անուանուեցաւ իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտ Օսման Պէյրի էֆ.։

—Առաջին կարգի Մէնիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պերլինի մաքսային ընդհանուր տնուրէն տէրէրի Մուսթաֆա Թեմիլէֆ։ Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ ներքին գործոց նախարարութեան վիճակագրութեանց դիւանին քարտուղարներէն Մուսթաֆա Շէֆիգ պէյի։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՓԱՇԱ.—Վեհ. Սուլթանը քարեհաճեցաւ Իր կայս. բարեները հաղորդել տալ է. զորաբանակին հրամանատար եւ Եմէկեի նահանգին կուսակալ փոխանորդ Ապտուլլան փաշային։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՌԱՋԱԿՆԵՐԸ.—Բաամիրի գաւառակին Հէնսոզ գիւղն Ըլեթման Սթեան, կոնա Եուլան եւ Բաքլիրթեցի Մանէ Սթէֆքօ որոնք անցեալ ապրիլին Պուլկարիա փախած էին՝ զրկելով վերադարձեր եւ տեղական կառավարութեան դիմեր են, կայս. գթութեան ապաստան

տական դանձուն վերաբերեալ հասոյթի յուսալեալ մասէն պիտի հասուցուի։ Հանրային Պարքի վարչական Խորհուրդը հաւանած է այդ կարգադրութեան։

— Հանրային Պարքի վարչական Խորհուրդը, կ'ըսէ Իզսամ, առաջարկեր է որ պարքի միացման որոշմանագրոյն համաձայն Օսմ. Պանքային կողմէ նոյն վարչութեան վճարուելիք գումարները ելմըտական Գանձուն կողմէ հասուցուին։

ԿՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Կրթական Նախարարութեան կարծիքը ուղուեցաւ ակնարքէ Էսատ պէյի այն ծրագրոյն համար, որով առաջարկած է Համազգային Անկեանոցի կոյր աղջոց դաստիարակութիւնը համար ճիւղ մը հաստատել Տարիւլֆաբրի մէջ։

Պ. Կ. ՕՊՈՒԱՆՕ, Օսմ. Պանքային նախորդ ընդհանուր տնօրէնը, որ այսօր Կ. Պոլսէն կը մեկնի, շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց, սակայն արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա բացակայ ըլլալով այցառմամբը թողուց, ինչպէս նաեւ Խրիմէի բարձրաստիճան քանի մը պաշտօնատարներու համար։

— Օսմ. Պանքային պաշտօնեաները, չնորհակալութեան ուղերձի մը հետ, Լուի ԺԴ.ի դրութեամբ գեղակերտ գրասեղան մը նուիրեցին Պ. Կ. Օպուանոյի։

— Օսմ. Պանքային տնօրէններէն Պ. Տիւբիւի, որ Բարիզ կը գտնուի, հեռագրեր է Պ. Կ. Օպուանոյի թէ ինք ալ կը մասնակցի Սէնքլ տ'Օրիանի մէջ տրուած սեղանին առեն Պանքային պաշտօնեաներուն կողմէ յայտնուած զգացումներուն։

ՎԱՐԴԻ ԻՒՂԻ ՍԷՆՏԻՔԱ.—Պուլկարիոյ մէջ վարդի իւղի սէնտիք մը կազմուեր է, որուն կեդրոնը Բարլովայի մէջ է։

ՕՐԻՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, ուրբաթ օրը, Բերա գնաց եւ այցելութիւն տուաւ Մարկիոյ դեսպան Պ. Սիմիի։

ԶՕՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՌԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Սեւդիք կ'իմանայ թէ հետեւեալ զինուորներու ծառայութեան պայմանամարը վեցէն ինը տարուան բարձրացած է եւ պահեստի զինուորներուն ալ ութէն ինը։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սեւվեք, Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարարը օրինագիծ մը ներկայացուցեր է Սոպրանիէին՝ 500,000 ֆր.ի վարկ մը խնդրելով՝ իբրեւ նպաստ բաշխուելու համար։

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ դիմէն յատկացուելիք երեք նոր շոգենաւերու գնման արտօնութիւնը արուեցաւ։ Անառոլի երկաթուղիի Ընկերութիւնը պիտի որոշէ չինել տրուելիք գործարանը։

ԱԻՍՏՐԻՈՅ դեսպան Պառոն ֆոն Բալիւէ ամսոյս վերջերը պիտի ստնէ իր դիւանագիտական ասպարէզը մտնելուն յիսունամեայ տարեդարձը։ Այդ առթիւ հացկերոյթ մը պիտի տրուի։

ՍԱՄՈՍԻ իշխանապետութեան պէտք ունեցած տասը հազար ոսկիի փոխառութիւնը տուած է տեղւոյն երեւելիներէն Եան Սվորոնոս էֆ.։

ԻՐԱԽԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ. — Վախճանեալ Ալի Հայտար էֆ.ի տեղ իրաւագիտական վարժարանին Մէճլիսէ ուսուցիչ կարգուեցաւ Հասան Լութֆի էֆ. եւ Ֆրգէր Մանասդերը Իսմիլ Հագդը էֆ.։

ՍԱՆԱԱՅԻ մէջ (Եէմէն) հոկտեմբերին սկիզբէն ի վեր օդերը բոլորովին փոփոխած են։ Ցուրտին սասկութենէն գիշերները ջուրերը կը սառին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Սկիւպի մէջ, անցեալ չորեքշաբթի գիշեր, արեւելքէն տարեւսուազ երկու-երեք անգամ երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են, առանց վնասակար հետեւանք մը ունենալու։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ Երկրագործական Պանքայի մասուկներուն կողմէ երկրագործներուն եղած փոխառութեանց պայմանաժամը որ մինչեւ հիմա երկիս-երեք տարի էր, տասը տարուան բարձրանայ՝ տասը մասնավճարով հատացուելու պայմանով։ Միանգամայն փոխառութեանց դուռներն ալ պիտի աւելնան երկրագործներու պէտքերուն համեմատութեամբ։ Այդ որոշումը հաղորդուած է ամէն կողմ։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջին տեղ նոր մը չինելու համար զանազան անձերու կողմէ մատուցուած ծրագիրները եւ պիտի արարուին։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, նոր կամուրջը պիտի չինուի ծովային նախարարութեան յարմար դատած մէկ ծրագրին համաձայն որ քննութեան ենթարկուած է։

ՍԻՎԻՐԻՀԻՍԱՐԻ գայմգամ Մուսթաֆա Խուլուսի պէյ որ անձը դարմանելու համար Կ. Պոլիս կը գտնուէր, առջի իրիկունը մեռաւ։ Միւքիէի նախկին շրջանառարանէն էր։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զարեւիչին՝ Միխայիլ Ալեքսանդրովիչ մեծ դուքսին ծննդեան տարեդարձին առթիւ շաբաթ օրը Ռուսիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին դեսպան Պ. Զինովիէվ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները, ռուս գաղթականութեան երեւելիները եւ այլն։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը Պ. Զինովիէվ ընդունեց ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։

ԻԶՄԻՐԻ ԴԷՄ ԲԱՐԱՆԹԻՆԱ.—Առաջնակարգ Խորհուրդը որոշեց որ Իզմիրի Նաւահանգիստին օսմ. միւս նաւահանգիստները երթալիք նաւերը թէ՝ մեկնումի եւ թէ՝ ժամանումի պահուն, անոնց ուղեւորները ու նաւագները անձնական բժշկական խիստ քննութեան պիտի ենթարկուին։ Կ. Պոլիս գալիք նաւերը երբ Տարտանելէ անցնին նորէն պիտի ենթարկուին բժշկական քննութեան։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ. — Եէտիգուլէի Ցունաց հիւանդանոցը ընդարձակուած ըլլալով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց յաւելումմ մը ընել կայս. կառավարութեան կողմէ նոյն հիւանդանոցին չնորհուած օրական հացին, ու միսին քանակութեանը վրայ։ Նաեւ հոգ տանիլ որ թէ՛ այդ եւ թէ միւս հիւանդանոցներուն տրուած հացը ու միսը լաւ տեսակէ ըլլան։

ԱՆՈԱՏԻՒ ԱՌԹԻՏՈՒՐ ՄԸ.—Կ. Պոլսոյ ռուսական ընդհանուր Հիւպատոս Պ. Բանաֆիտին նկատողութեան առած է կարգ մը աղջիկներ անպարկեշտութեան մղելու համար կատարուած անպատիւ առեւտուրը, որուն համար, ինչպէս յայտնի է, համաժողով մը գումարուեցաւ Բարիզի մէջ։ Պ. Բանաֆիտին հրաւէր մը ուղղած է իր պաշտօնակիցներուն, որպէս զի միջոցներ ձեռք առնուին աղջիկներու վաճառման դէմ, բան մը՝ որ միջազգային հանգամանք մը ունենալու՝ հարկ էր բոլոր հիւպատոսներու ազակցութիւնը ապահովել։ Պ. Բանաֆիտին այս առթիւ իլիւսթրասիոնի մը ալ ուղղած է հիւպատոսներու իւրաքանչիւրին, որուն մէջ խնդիրը կը պարզէ, եւ ի վերջոյ կ'ըսէ թէ ամաւնութեան կամ բարեկեցիկ տուներու մէջ սպասուհիութեան խոստումով փոքր աղջիկներ Կ. Պոլիս կը բերուին, եւ կա՛մ հանրատուն մը կը դրուին կամ դուրս կը ղրկուին՝ այլ եւ այլ քաղաքներ, Դամիրէ, Պոմպայ, Պուէնոս-Այրէս եւ մինչեւ Ռիո տը-Ժանէյրո։ Պ. Բանաֆիտին այս ձեռնարկը նպաստաւոր կերպով ընդունուած է հիւպատոսներու կողմէ, որոնք ուրբաթ օր անոր բնակարանին մէջ գումարում մը ունեցան, այս մասին խորհրդակցելու համար։ Պ. Բանաֆիտին խօսեցաւ եւ իրեն ձայնակից գտնուեցան ամէնքն ալ եւ չնորհաւորեցին զինքը։ Ցետոյ մասնաւոր յանձնախումբ մը կազմուեցաւ՝ որուն կ'անդամակցին ռուս ընդհ. հիւպատոսը, եւ աւստրահունգարական, անգլիական, ապանիական, հելլենական հիւպատոսները։ Ցանձնախումբը ծրագիր մը պիտի պատրաստէ աղջկանց վաճառականներուն դէմ, եւ յեսոյ դեկտ. 15/28ին գումարուելիք նոսին նկատողութեան պիտի առնուի։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Ծխնելոյզները մաքրելու համար, ինչպէս կը յիշուի, մենաշնորհ խնդրած էր օսմ. հպատակ փաստրան Պ. Վամմնաքոյի եւ հունգարահրպատակ Պ. Շվիմմէրի կողմէ, 31 տարուան պայմանաժամով։ Խնդրարկուները պիտի մաքրեն Կ. Պոլսոյ եւ տրուրձանները խանոցներու ծխնելոյզները, վառարանի եւ ամէն կարգի շրմիչներու խողովակները։ Ասոր համար այլ եւ այլ տեղեր կայաններ պիտի հաստատուին։ Օսմ. անանուն Ընկերութիւն մը պիտի կազմուի։ Շրմիչները, ծխնելոյզները եւն. տարին 1–4 անգամ պիտի մաքրուին։ սակայն մը համեմատ՝ միայակ վաճառատուներէ եւ տուներէ 3 ղր. պիտի առնուի, երկյարկ չէնքերէն 4 ղր., եռայարկներէ՝ 5 ղր. եւ այսպէս շարունակաբար։ Մենաշնորհի տէրերը իրբ երաշխաւորութեան գումար 200 օսմ. ոսկի պիտի դնեն Օսմ. Պանքան կամ ուրիշ պանքա մը։ Բաղաքապետութեան կողմէ գամիսէր մը պիտի հսկէ գործառնութեանց վրայ։ Զատ հասոյթին 10 առ հարիւրը քաղաքապետութեան պիտի պատկանի։ Հիմակուան ծխան մաքրողները Ընկերութեան կողմէ պիտի ընդունուին՝ իրենց կարողութեան համեմատ։ Ընկերութիւնը 4 կամ 5 դեր-տնօրէններէ եւ վարչիներէ զատ օտարազգաստակ պաշտօնեայ չպիտի ունենայ։ Մենաշնորհի պայմանաժամը լրանալուն Ընկերութեան բոլոր նիւթերէններն ու կազմածը քաղաքապետութեան պիտի յանձնուին լաւ վիճակի մէջ։

ՇԱՀԱՍՏԷ ՊԱՇԻԻ կողմը, երէկ գիշեր, ծոր մը գործուեցաւ։ Կառավարական քարտուղարներէն Նաման էֆ. եւ ընկերք՝ Անմէտ ՏիրէքլէրԱրսլանի մէջ երբ կը պարտէին, կաւասի անուն մարդ մը անվայել խօսքեր ուղղեց Անմէտի։ Ասոր վրայ կռիւ մը ծագեցաւ։ Երեքը միասին ուրիշ փողոց մը գացին։ Հոն կռիւը սաստկանալով կաւասի դաշոյնով վիրաւորեց Նամանը որ Անմէտի հետ անոր վրայ յարձակեցան։ Կաւասի ուէվոլվէրը պարպելով նորէն վիրաւորեց Նամանը։ Ոճրագործը փախաւ։ Վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ։ Անմէտ ձերբակալուեցաւ։

ՇԱԲԱԹ ԴԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Շաբաթ գիշեր ժամ 1ին հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս Տիրէքլէր Արասը խանութէ մը զոր վարձած էր քալեմը Լեւոն։ Անմիջական օգնութիւններ հասնելով կրակը սանմանափակուեցաւ եւ միայն այդ խանութը այրեցաւ։ Լեւոն ու աշկերտը՝ Զարեհ հրդեհը եկած տեսին իրենց տունը՝ Եէնիգարու կը գտնուէին։ Միւս աշկերտը՝ Հագը հարցաքննուելով յայտարարեց թէ ուներին նկուղը ինկած ըլլալով, առնելու համար հոն իջած էր, երբ վերը կրակը տեսաւ, հետեւաբար չէր գիտեր թէ ինչ բանէ առաջ եկած է։ Վառարանը ուլամպարը կը վառէին։

ԱՌ ՆՈՒՎԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ա. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Դալաթիա, Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 55

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի, պատի թուղթեր, վարագոյր, սթօռն սալկեզօծ շրջանակներ, եւն. եւն.։

Գիները խիստ դիւրամատչելի են։

43—52

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳՈՐԾԵՐ

Վարչական Ցանձնաժողովը, որ կազմուեցաւ Խառն Ժողովի վերջին նիստին մէջ՝ նախաքննելու համար Երուսաղէմի գործերու մասին Բարթով էֆ. Թէլեանի տեղեկագիրը՝ գումարուեցաւ այս առաւօտ Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին Ցանձնաժողովին բոլոր անդամները, Տ. Վահրամ արքեպիսկ. Մանկունի, Տ. Կարապետ Ա. քահանայ Սեթեան, Դրիդոր էֆ. Խարեան եւ Միհրան էֆ. Սեթեան։

Խորհրդակցութիւնները տեւեցին երկուժամ, մասնակցութեամբ Երուսաղէմի Պատր. Փախանորդ Տ. Դերդ եպիսկ. Երէցեանի եւ Թէլեան էֆ.ի։

ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՀԱՄՏԱՏՄԱՆ ՏԱՐԵԳԱՐՁ

Խապիւղի Գալֆեան աղջկանց որբանոցի հիմնարկութեան 37րդ տարեդարձը կատարուեցաւ երէկ, Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ որ շաբաթ իրիկուն երբ կառքերու հանդիսաւոր գնացքով մը հասաւ Ս. Սահականաց եկեղեցին, ներսէսեան վարժարանի երկսեռ աշակերտներուն կողմէ երգերով ընդունուելով առաջնորդուեցաւ վարժարան, որուն ամէն մասերը այցելեց եւ աշակերտներուն յորդորականներ կարդալէ ետքը իջաւ եկեղեցի, իրիկնան ժամերգութիւնը եւ Եկեղցէի արարողութիւնը կատարելու։ Ն. Սրբազնութիւնը գիշերը հիւրընկալուեցաւ Թաղ. Խորհրդոյ տաճնապետ Շնդաղ Եղիա էֆ.ի բնակարանը։ Երէկ առաւօտ հաւատացեալներու երկսեռ բազմութիւն մը լեցուցած էր Ս. Սահականաց եկեղեցին։ Գալֆեանի որբանոցի որբուհիները մէկ դասը եւ Ներսէսեան վարժարանի աշակերտուհիները միւս դասը կեցած էին։ Հոն էին նաեւ Խնամակալուհիներէն Տիկին Իսկուհի Փափազեան, Տիկին Էլիզա Տէր Յարութիւնեան, ինչպէս նաեւ Բարթող Թէլեան, Կարապետ Խաչատուրեան եւ Արիս Ֆէյսեան էֆ.ները։ Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց եւ ընթացքն ունենալով Աւետարանի «Հայեցարուք յագուսս երկնից, որ ոչ սերմանեն եւ ոչ հնձեն որոց ոչ գոն չտեմարանք եւ ոչ ամբարանոցք, այլ Աստուած կերակրէ զնոսա» խօսքը, մեկնաբանեց զայն, եւ անցնելով Գալֆեանի որբանոցին՝ չեշտեց անոր զուտ մարդասիրական հանգամանքը եւ օրհնեց այդ հաստատութեան հիմնադիր Սրբուհի մայրապետին եւ նպաստող բարերարներու վիշտակը։ Ս. Պատրիարքը պարզելով նաեւ հաստատութեան արդի վիճակը, բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն արեւշատութեան Վեհ. Սուլթանին որ հայր եւ մեր շարունակական առատ նուէրներուն չնորհմամբը մեծագոյն բարերարը հանդիսացած է Գալֆեանի Որբանոցին։

Յաւարտ պատարագին, Ս. Պատրիարքը առաջնորդուեցաւ որբանոց, ուր որբուհիներու կողմէ ընդունուեցաւ երգով մը։ Ցետոյ դնաց որբանոցին մատուռը, ուր հանդուցեալ Սրբուհի մայրապետին գերեզմանը շրջապատած էին որբուհիները, ու նախագահեց հոգեհանգստեան եւ խաչհանգստի արարողութեանց։ Ցետոյ, Ս. Պատրիարքը եւ միւս եկեղեցականները, ինչպէս նաեւ խնամակալուհիները եւ ուրիշ հրաւիրեալներն ու մամլոյ ներկայացուցիչները առաջնորդուեցան որբանոցի սրահը, ուր որբուհիները դաշնակի ընկերակցութեամբ Համիտէ քայլերգը երգեցին, որուն յաջորդեցին ջերմ ծափահարութիւններ։ Մանկապարտէզի սաներէն մէկը սիրուն բանախօսութիւն մը արտասանեց, շնորհակալութիւն յայտնելով Ս. Պատրիարքին, խնամակալութեան, բարերարներուն, մայրապետին, ուսուցչուհիներուն եւ պարտիզպանուհիին։ Թուրքերէն եւ հայերէն երգերու ընդմիջումներէն յետոյ որբուհիներէն մէկն ալ բանախօսութիւն մը ըրաւ։ Որբանոցի մէկ սրահին մէջ պատրաստուած էր սեղանը՝ որուն նախագահեց Ս. Պատրիարքը, եւ մասնակցեցան իրը 25 հրաւիրեալներ։ Նախ Թէլեան էֆ. խօսք առնելով է դիմաց Որբանոցի Տիկնանց խնամակալութեան չնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարքին որ այս հաստատութեան վրայ ալ իր հոգածութիւնը չի ղլանար, կը քնէ, կը պրպտէ եւ ի լաւն առաջնորդելու ամէն ճիգ կը թափէ։ Ցետոյ որբանոցին անցեալ եւ արդի վիճակը պատկերացնելով, անոր արդի չէնքին ընդարձակման պէտքը չեշտեց փոխադրելու համար նաեւ հիւանդանոցի աղջկանց որբանոցը այս հաստատութեան մէջ։ Թէլեան էֆ. յոյս յայտնեց թէ խնամակալուհիները կը ջանան այս գործը օր առաջ ի գլուխ հանելու, եւ մամլոը ըսաւ, ինչպէս ամէն սոյնօրինակ բարենպաստակ գործերու օգտակար թելադրութիւններ կ'ընծայէ, այս առթիւ ալ զօրավիգ եւ օժանդակ պիտի ըլլայ։ Թէլեան էֆ. խօսքը վերջացուց բաժակ առաջարկելով Ն. Սրբազնութեան կենացը։ Ս. Պատրիարքը պատասխանեց թէ իր պարտականութիւնն էր յորդորել, եւ ուրախ է որ տարուած աշխատութիւնները իրենց արդիւնքները տուած են, եւ ասոր պարծանքը աւելի խնամակալներուն եւ խնամակալուհիներուն է։ Ակնարկելով չէնքի ընդարձակման, ըսաւ թէ ասիկա պէտք մըն է, ոչ թէ պարզապէս Հիւանդանոցի աղջիկները հոս փոխադրուած տեսնելու համար, այլ անոր համար որ անոնց աւելի օգտակար ծառայութիւն մը պիտի մատուցանենք։ վարժեցնելով զիրենք աշխատութեան։ Հիւանդանոցի որբանոցը չորս ճիւղերու կը բաժնուի, յարեց, 1. Անթիական մանուկներ, 2. Աղջկանց որբանոց, 3. Մանչերու որբանոց եւ 4. Արհեստաւորները։ Ասոնցմէ որբուհիները զատելու է, որովհետեւ այս հաստատութեան մէջ որբուհիները կը կատարեն անական եւ խոհանոցի աշխատութիւններ, ինչ որ ամէնէն աւելի պէտք է մեր ապագայ կիներուն։ ուստի՝ Հիւանդանոցի որբուհիներուն ապագան ապահովուած ըլլալու համար, պէտք է որ հոս փոխադրուին։ Դալով մանչերու որբանոցին, անոնք ալ Սկիւտարի մէջ ի մտոյ կատուցանելի Գարակէօղեան որբանոցը փոխադրուելով աւելի պիտի օգտուին, քանի որ մարդաշատ թաղ մըն է անիկա։ Ս. Պատրիարքը ընդլայնելով իր տեսութիւններն եւ Խաչիղի որբանոցին արդի վիճակին վրայ գոհունակութիւն յայտնելով, լիցեց Վեհ. կայսեր չնորհները զոր կը վայելէ այս հաստատութիւնը, եւ երկար օրեր մաղթեց Ն. կայս. Վեհափառութեան կենացը։ Ն. Սրբազնութիւնը վերջացնելով քաջալերական խօսքեր ուղղեց խնամակալութեան, ներքին պաշտօնէից եւ աշակերտուհիներուն, եւ օրհնելով հանգուցեալ Սրբուհի մայրապետին լիշատակը, մաղթանքներ ըրաւ բարերարներուն համար։

Սեղանէն վերջը Ս. Պատրիարքը ալեք անցուց աշակերտուհիներուն ձեռագործները եւ գոհունակութիւն յայտնելով, յորդորեց որ աւելի ոյժ տուին ձեռագործութեան եւ ճերմակեղէններ պատրաստելու գործին։

Կինճ գաւառակի Աբշէն գիւղի եկեղեցւոյն վերանորոգութեան Կայս. Ֆերմանը Պատրիարքարան յանձնուած ըլլալով, զրկուեցաւ պատկանած տեղը։

— Տրապիզոնի Առաջնորդը ի պատասխան Պատրիարքական հեռագրին, որ Վարչական որոշմամբ կը հրաւիրէր զինքը Կ. Պոլիս գալ, հեռագրած է թէ առաջնորդարանի եւ իր անձնական գործերը կարգադրելով պիտի գայ։

— Իսկիշէհրի աղտաւոլի հրդեհին առթիւ ԲէօյՕղլոյ առաջն. տեղապահ Տ. Մկրտիչ Վ. Ադամեանի Պատրիարքարան ղրկած իր տեղեկագրին մէջ՝ կ'ըսէ թէ խաներու մէջ պատսպարուող աղքատ ընտանիքներ իրենց բոլոր կահ կարասին կորսնցուցած են եւ յարմար տուներու մէջ դեռեղուած են կարօտ վիճակի մէջ։ Վճառականներուն ալ բոլոր ապրանքները այրեր են։ Տ. Մկրտիչ Վ.՝ Աֆիոն-Գարահիսարէն 3000 ղրշ. հանգանակելով Իսկիշէհրի կարօտեալներուն բաժներ է։

— Բերայի Թաղ. Խորհուրդը ի նպաստ տեղւոյն վարժարաններուն մօտերս թատերական ներկայացում մը տալ որոշած եւ դիմած է Պատրիարքարան, որպէս զի պատկանեալ իշխանութիւնէն արտօնութիւն խնդրուի։

— Պոլուէն գոհունակութիւն յայտնած են Պատրիարքարան, որ զիրենք Իզմիրի առաջնորդութենէն բաժնելով, գործերու դիւրութեան համար Գասթէմունիի միացուցած է։ Նոյնպէս Աղչէհիրէն ալ գրեր եկած են Պատրիարքարան՝ նոյն նպատակաւ։

— Սիվրիհիսարի աղջկանց վարժարանի չինութեան եւ Պիլէճիկի վարժարանին վերաչինութեան կայս. Ֆերմաններն իրենց տեղերը ղրկուած էին։ Արդ. Էնկիւրիի եւ Պիլէճիկի Առաջնորդները շնորհակալութեան եւ երախտագիտութեան գրեր ղրկած են Պատրիարքարան։

— Պուլկարիոյ Նոբշնիրը առաջնորդ Տ. Ներսէս եպիսկ. պատասխանելով Տ. Վանան Վ. Ցակոբեանի նամակին, շնորհակալութիւն կը յայտնէ իր նոր պաշտօնը չնորհաւորելուն համար եւ կը յանձնարէ որ առաջնորդութեան նիւթական եւ մատակարարական գործերուն համար տեղացի պատուոյ անձերէ յանձնաժողով մը կազմէ, անոնց միջոցաւ եւ իր հրամանագրութեամբ կատարելու համար այդ կարգի գործառնութիւնները, որոնց ընկիրէն ի վեր հաւաքական մարմնոյ մը միջոցաւ կատարումը կանոն եւ սովորութիւն եղած է։

Այս առթիւ, Ասլանեան Սրբազան կը կը յայտնէ թէ ինքը ուղղակի Սոֆիա պիտի մեկնի եւ իր ճամբայ ելլելէն մէկ երկու օր առաջ պիտի հաղորդէ իր մեկնումը։

— Շաբաթ օրը Կեդրոնական վարժարանի եւ Նախակրթարանի եւ Աղդ. Հիւանդանոցի որբանոցին աշակերտները՝ առաջնորդութեամբ իրենց ուսուցիչներուն եւ խնամակալութեան անդամներուն՝ բարեւի կեցած էին Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ մեծ պողոտաներուն վրայ։ Կեդր.ի սաները իրենց ձեռքին մէջ կը կրէին գեղեցիկ ոսկեայ-ուղղերձ մը, զոր գրած էր նոյն վարժարանին օսմաներէն լեզուի ուսուցիչ Սահակեան էֆ. Կուրտիկեան, եւ այդ ուղերձին մէջ դրուած ոսկեայները երգեցին։

Վենետկոյ Մխիթարեան Հարք եւ Բաղնուի աղդատամը կը փութան յայտնել հրապարակաւ իրենց որտագին շնորհակալութեանց հաւատիքը Արհ. եպիսկոպոսաց եւ Դեր. վարդապետաց եւ բոլոր ազնուասիրտ բարեկամաց անձանօթից՝ որք հաճեցան իրենց ներկայութեամբ պատուել յիշատակի իրենց հանդուցեալն

ԳԵՐ. Հ. ՄԱՆՈՒԷԼ ՎՐԴ. ԲԱԶՈՒՆԻՈՅ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԵՂԱՊՍԹԱՆԹԻՒՆՔԻ)

ՊԷԼԳՐԱՏ, 6 դեկտ.—Նախարարներէ ոմանց ընթացքին նկատմամբ բազմաթիւ երեսփոխաններու կողմէ յայտնուած դժգոհութեան հետեւանքով Կրուիլի դահլիճին դիրքը խախտած կ'երեւայ։ Բաղաքին մէջ նոյն իսկ կը կասկածուի թէ նախարարութիւնը մտադիր է հրաժարիլ, բայց պաշտօնապէս կը հերքուի նախարարական ոեւէ տագնապ։ Այսուհանդերձ դէպլիճին հրաժարականը մտալուտ կ'երեւայ։

— Սբամբա լրագիրը կ'ըսէ թէ քանի մը երեսփոխաններ պիտի հրաւիրեն Պէլգրատի դահիրէց-արքեպիսկոպոսը որ հրաժարի։ Եթէ մերժէ, անոր դիրքը պիտի խախտեն՝ Սքուպշթինային մէջ հարցապնդումներ ընելով, որով ստիպուի հրաժարիլ։

ՎԵՆՆՏԻԿ. — Զուրերու բարձրացում մը, կատաղի փոթորիկէ մը մղուելով, ողողեց քաղաքին մեծ մասը։ Կէսօրին անցուդարձը անկարելի դարձած էր։ Կոնտոլներ կ'երթեւեկէին Սան-Մարքօ հրապարակին վրայ՝ եզական տեսարան մը պարզելով։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 9 դեկտ.— Այսօր ծերակոյտական ընտրութիւններ կատարուեցան Շարանթի նահանգին մէջ։ Արմատական Պ. Պլանչիէ ընտրուեցաւ։ Լոդէնի նահանգէն ընտրուեցաւ Պ. Լաս Քազ։

ՊԷԼԳՐԱՏ.— Նախարարական տագնապ մը չատ հաւանական կ'երեւայ։

ՀՌՈՄ,— Դանձային նախարար Պ. Լուծաթի իր ծրագիրներուն բոլոր մանրամասնութիւնները պիտի պարզէ դեկտ. 9ին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ նոր նախարարպետ Պ. Մուրա յայտարարեց թէ նոր դահլիճը պիտի հեռուի Պ. Սիլվէյրի քաղաքականութեան։ Նախարարութիւնը վաղը պիտի ներկայանայ Խորհրդարանին։

ԲԱՐԻԶ.— Բրքի Բարիզեան կը յայտարարէ թէ արտօնուած է հերքելու ելած զրոյցները՝ ծովային նախարար Պ. Բէլբեթի հրաժարման մասին։ Նոյն թերթը կը ծանուցանէ որ Երեսփ. Ժողովին մէկ քուէին հանդէպ միայն Պ. Բէլբեթ պիտի հրաժարի։

ՊԷՐԼԻՆ. — Վիլհէլմ կայսր առաջնական վիճակը կը բարւոքի յսմբ բայց ապահով կերպով։

ԲԱՐԻԶ. — Իտալիոյ հեռագրական եւ թղթատարական նախարար Պ. Աքալա նամակով մը իր հաւանութիւնը յայտնեց Ֆրանսայի հեռագրական եւ թղթատարական նախարարին առաջարկն՝ Հռոմ-Բարիզ հեռաձայնի գծին լաւ կերպով գործելուն համար իտալեւիքանական յանձնաժողով մը կազմելու մասին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՆՈՐ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ՌԱՆԴԻՆ

Ինչպէս կը տեսնուի օր օրին կարելի եղած մանրամասնութիւններով տեղեկութիւն կուտանք Արեւելքի ընթերցողներուն, ինչ որ չանեկանութենէ զուրկ չէ մանաւանդ այս ցաւմէնն պէտք ունեցողներուն։ Երկու երեք օր առաջ Սակարանին լաւատեղեակ չրջանակներու կարծիքները հաղորդած էինք, ըսելով թէ նոր բարձրութիւն մը կը յուսացուի։ Այդ օրէն ի վեր մինչեւ այսօր ճիշդ մէկ մրութիւն կամ զրչ. վրայ դրաւ օսմանեան միացեալ քոնսոլիտէն։ Մենք ոչ թէ իր «կարծիք տուող» կամ «գուշակ» կը հաղորդենք սոյն քանի մը տողերը, այլ իբր պարզ տեղեկութիւն, Սակարանին մէջ եղած գործառնութեանց եւ ամէնէն հաւանական կարծիքներու։ Աւետիք կարգացողներու եւ Սակարանով կամ իրենց ունեցած արժեթուղթերուն վիճակով չահագրգռուողներու օգտակար ըլլալ կը կարծենք։ Այսու հանդերձ հարկաւ ամէն մարդ իր գիտցածին պէս կը կարգադրէ իր սակարանական հաշիւները։

Մ. Հ.

ՓԱԿՈՒՄ 22 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	95	32 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	95	32 1/2
Ամէնէն վար գին	»	95	19
Բուսվէլի երկաթուղի զոց.	ֆր.	136	75
Ամէնէն բարձր գին	»	137	—
Ամէնէն վար գին	»	136	12

ԲԱՆՈՒՄ 24 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ֆ. Գ.	96	08
Բուսվէլի երկաթուղի	ֆր.	135	—
Շիրջէթի Խալբէթ	»	30	—
Օսմանէթ	»	—	—
Ռէյժի	»	—	—
Օսմ. Պանքա	»	—	—
Ցունական պանքա	»	428	—
Տէրբոզ	»	259	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4	82
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	»	6	45
» ժուիսանս	»	2	—
» պարտատուղթ	»	486	—
Բարտի Գ. Պոլսոյ	»	502	—
Թրանսվալ	»	112	—
Թրէտի Յոնսիէ Էժիրսէն	»	266	50
Ավրոռա	»	72	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ	»	12	—
« պարտատուղթ	«	515	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	169	17 1/2
Բարզիզ » »	ֆր.	22	—
» » » չէք	»	—	—
Գերլին անտոկոս չէք	մարք	18	69
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21	88

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	03
Անգլիական ոսկի	»	109	34
Շօլ եմբէրիսլ	»	89	30
Ռուբիսկ	»	51	—
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	33
Մէճիտիէ	»	—	—
Լպրն Գրոս դրամ	Օ. Ո.	5	64

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 Դեկտեմբեր

Տրանս. Բանկ 3 %		98	45
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ֆրանկ	84	80
	Ոսկի	89	22
Օսմ. Գայս. Տաքսա	Ֆր.	605	—
Գանանիկ	»	—	—
Բուսվէլի երկաթուղի	»	138	—
Օսմ. մաքսատուն	»	425	—
Օսմ Ռէյժի	»	282	—
Բրիսիրիթ Թիւրք 4 %	»	—	—
Գուէրէ Լիոնէ	»	1121	—
Իտալական Բանկ	»	104	05
Սպանիական արտաքին	»	89	52
Թրանսվալ	»	112	50
Ոչ էջ Լոնտոնի վրայ	»	25	190
Դուսանվոր	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Դեկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Զալպաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ Ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՆՆԱՃԻՒՂԸ

Աստլիա, Աստոնա, Այտրն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Լոտիրնէ, Լնկիւրի, Պաղատա, Պէյրութ, Պրուսա, Դասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սալտ, Սելանիկ և Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, ապահովութիւններ կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահնստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը ղրկէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, ըէքէր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կրտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը դանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը տանէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսիլիասիոնով եւ ազատ սէրտիֆիոյով ապրանքներ ուսադ. կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաժամ կը դնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռուսիլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանանայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւն. եւն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ. Բուսիլի երկաթուղեաց արժեթուղթերու բonիսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3\frac{1}{2}$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն դրամներ փոխ կու տայ, պղտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տոսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին Երաշխաւորագրեալ դրամագլուխ՝ Ֆր. 1,500,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւններ՝ Ֆր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻ-ՆԻՐ 600,000ին ամենի ապահովագրեալ ունի. ասոնք կը կազմեն Ընկերութեան, և սրանց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներ վնասուած յանձնաժողովներու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻ-ՆԻՐԻ ամենեցկան բոլոր մինչեւ հիմա ապրած որ և է ընկերութիւնէ կը յանձնուած բոլոր ունի անկումներն և չուսուցած պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անմիջապէս, ըստ գրաւոյն, համարձակութեամբ, մանաւանդ պահանջուելուն և ստանալուն, ոչնչնդատողութիւնն և վիճելի ամենայն պատասխանն։ Յինչ գործակցի բոլոր ինքնաշխատորէ փոխատուութիւններ 3 տարի պահեստի մինչեւ յետոյ տասանց յետաձգեալ ապահովագրեալներն հարկի առնելու։ այս փոխատուութիւնքս գումարները դուս գրեալ նոր ապահովագրեալներ են բոլորին մէջ։ 30 օր պայմանաժամ ինչպարանիւ վնասուածներ հարկ առնելու ատեան, վճարումներնը չուշացնելու մէջ։ 5 տարի վերջանալու սահմանադրութիւնս, յետաձգեալ ապահովագրեալները 5 առ 100 տոկոսով հանելով վճարելով, մէկ տարեկան ընդունելու յետոյ եւ սուտ կուտայ չէ։ Ապահովագրութիւնն երկարաձգուած, բոլորն մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, ասնէս որ այդ ժամանակամիջոցն մէջ եղած մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջովին։ սանդ հարուցի տանելու անձնական մեռնող ապահովագրեալները։

ԼԱ ՆԻ-ՆԻՐԻ 4 առ 100 տոկոսանոց պարտատոմս ալ ունի. որ ամբարիկ մէջ ցարդ գտնուած պարտատոմսերէն, ամենէն ուելի նոպատաւորն է։ Աւելի մանրամասն նուիրեանց համար դիմել։

Ցեղերնութիւն ի Թուրքիա
Ջ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Գլխաւոր Գործակալ
Ա. ԶՈՒՀԱՇԵԱՆ

Պոլիս, Հուքիրլի խան
Վարչական գրասենեակ, Վլիմպոս խան
Գալաթիա

ՊԷՅԻԿԹԱՇԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ՁԵՒԵՐՈՎ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, Բերա Մեծ Փողոց, թիւ 77

ՓԱՅՏԻ ՎՐԱՅ ԿԱՇԱՐՈՒԱԾ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Դուռներ եւ պատուհաններ, զարդական ցցուակներ, մոզայիք տախտակամածներ, եւայլն։

ԽԱՒԱՌԵԱՐՔԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՒՓԵՐ
ԳՈՒՆՆԻՒՐ ԵՒ ՎԻՄԱՏԻՊ ԷՖԷՐԵՍԹԵՆԵՐՈՒՆ

Լինոլիթ

Լինոլիթ

Անկիզելի, անձայն ու առողջ իւպանենտախատակամածներ գալերներու, թերասներու յարդարանոցներ խարկ, մարմարկ առարկաներով։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՄԲՈՂՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Կեղծերէն զգուշանալ, որոնց հեղինակներուն դէմ ըստ օրինի դատ պիտի բացուի։ Դիմել Պէյլիքթաշի գործարանը, Տէրէքիի փողոց։

Լինոլիթ

ՄԷՆԱՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Գանանամի հրապարակ. թիւ 9 սենեակաց շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ին վերջը հատուցեալ գումարներ	274	Միլիոն Ֆրանկ
1902ին գանձուած ապահովագրեր	224	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	$21\frac{1}{2}$	Միլիոն »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ին վերջը հատուցեալ գումարներ	129	Միլիոն Ֆրանկ
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	272	»
Դրամագլուխ և պահեստ	158	» »
1902ին գանձուած ապահովագրեր	12	» »

Աբեւելքի համար մասնաւոր ռակացոյց վերնով գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի դիրաստեղ քան ուրիշ՝ և է ընկերութեանց պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի ստիպիկան վճարում, որով տիւնիկների ապահովագրողք ՁԻՐԵ են այն վնասներն և յաւելեալ բաշխիներն, որոնց կ'ենթարկուին միւս այն անձինք, որ ենթարկեցնում բաղդեալ (accumulation des bénéfices) ԵՐԵՒԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՆ դրութեամբ գործող բնկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան գործակալն է ՍՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱՆ ՓԱՆԴԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Գ. Գալիթ. Սուլթան Համամ, Բասաթ Քաթրրմ Օղլու։
Մասնաճիւղ՝ Զալպաթիա Ինայէթ խան, գործակալ Մէհրան Լիֆ Դարիեան։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սալթանէն
Կայսերական Բրատով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Էֆէնտ 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի ապահովագրութիւններ, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան Էկզոնանդին
Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բարձր. Դուռ.
Գլխաւոր Գործակալ՝ Զալպաթիա

Դիւանագործական Գլխաւոր Գործակալ Գ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճեանը. Զարբաբ խան. թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՑՐՄԸ

Նիկար, ազազուն, վատոյժ, հիւանդկոխ աղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թոմալու, գուարթ, կայտառ աղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ազազային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր աղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը ալ անոր և թշվի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՅՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԼԻՆով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՅՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԼԻՆը և քանի ուտէր կը դիրնար, կ'ուժգնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ սկսայ հանելու ժամանակը եկաւ։ սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ սկսայ հոնելու ցաւերն ու փորկարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն աղեկը առանց ոչ է հիւանդութեան ակնարկ հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՅՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԼԻՆով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՅՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԼԻՆով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնարթի փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿԻՍԻՓ ԺԱՆՆԻ

ՅՕՍՖԱԹԻՆ ԾԱԼԻԼԻՆը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարանաներու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։
2—26

Ատօնատեր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՖՐԼԿՏ. ԼԼՕԼԷՆՇ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի եւ Արեւելեան մթերք բաշխող ասոց

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Գիպզոզրիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ամէրիկան	10500	Եէնիրէրին	3500
Բէլգրիան	10500	Արքա. ըն	3000
Լանկաստրիան	9000	Ալսէրտան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Ադրատիան	3500
Ֆոլտենիան	8000	Ամերիկան	2500
Ջորնիան	8000	Անտուլզիան	2500
Ռսգոնիան	8000	Ֆլորիտան	3500
Ֆիրմինիան	8000	Լէոնիան	2000
Ֆալէրմիան	3700	Մէնեռ	900
Ջամէնիան	3700	Ֆլորոս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	8[illegible]
Ֆասիան	3500		

Ապրանքի ռէզերվն կը խնդրուի քրնեն տարեանքի այլոց փոխադրելու կամ Դարիոյ մաքսատունը հանելու համար։ Ինչ գրնոց հրատարակեալ դրկել շոգենաւին ժամանելէն ետ ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար գիմեա

ԼԷՕՆԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարտէրի վրայ մանաւանդ հին տեղ

ՄՈՍ
ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի Պոռոյի Միջերեւրական եւ Սեւ Ծովի միջեւ բաշող ոսկեշաւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բասսէդ	3000	Թիպա	2500
Անգլիա	3000	Նէրթիս	2400
Թէլսոր	3000	Ծապրիա	2250
Քեանորուն	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէնիոս	2000
Ֆոնսկի	3000	Ֆասրնկ	1500
Մարիանոս	2500	Գեւլէտ	1500

Թիպա շոգենաւը, Դաւանեան Թոմսը, ամսոյս 22ին Լիվերբուլէն հոս կը ապասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել՝ ա. Ֆ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուսքիր խան
ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ջէյմս Պրիջ Լիվերբուլ։

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱՋԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նուրբ, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացնում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր քանակ հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ամենաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նպատակ առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենաուած խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և Քիմիոյ, երկրաչափական պատկերներու, նիւթդանիներու և առունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսակով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր, շաբաթ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տեսակ պիտի ըլլայ, որոնց 7 հատոր պիտի կազմեն, բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տեսակ բաղկացեալ անկապ սեռիներով, անկապտ կամ կազմուած հատորներով, ինչպէս հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախսու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութիւնը հետեւեալն է. { 1905 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ նրբակապ հատորով; 2225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանաւանդ) շորս անգամ, եռամսեայ հաշուառ, այսինքն մէկ ամիսը անգամ մը, պայմանաւոր որ առաջին վճարումը ըլլայ տարեգրումի փոխ։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրանիրով տարեգրուողը վերջ կը ձեւայ տալուց ի բաժանորդութիւնէ, նոր իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուին։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբարնաս փողոց, թիւ 17։ Ենթադրելի 16 երեսնոց պրակ մը իբր նմոյշ պիտի դրկուի ձրիաբար։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութեամբ այնքան գնահատուած են, որ այսարիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին մնմայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 348 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարէք պազար, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 348 կրկին, Սարգիս պէյ Տիզդարի առունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ
ԷՄԱՆՈՒԷԼ ԿԱՐԴ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑ
Ընդարձակ Հաշիւ Գալաթիոյ եւ Օսմանիոյ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Գոզ	1011	Մարմ	724	Բօզարրա	186
Ալէքթ	3607	Գոնկ	2906	Գրօանս	1695	Մարէնկ	2278	Սարթ	1118
Անեէլս	1541	Գրաս	895	Լիզ	775	Մարգէլլ	3709	Ֆէրթ	1735
Արիասզ	2271	Գիտս	4311	Լիտուկ	1581	Միրաս	3857	Միլկ	1193
Գասանս	1822	Գօսիրս	937	Լիտաս	3720	Մկս	1087	Սրէր	1300
Գոլոտրնս	1264	Գուրս	2383	Լարգէն	3607	Մանգէպէլլ	1755	Քասս	1328
Գրակ	1076	Դրաքս	1713	Լուսիէր	585	Մուրիլլ	2419	Թ. Ուէլսրն	1846
Գրիւս	841	Դիտամ	804	Բակ	2354	Նէրս	1083	Քարթ	3847
Գլիֆալ	4431	Էսրս	2464	Բասան	5547	Սիրս	4100	Քօվլաս	1470
Դէլրս	1671	Իլսորտաս	1520	Ջիլնէ	1080	Ոնանարս	4089	Քարքիաս	487
Դարիրս	1037	Իրազ	1841	Փլեսս	1053	Օրլանս	1535	Ուրպին	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլրին	2327	Բարէրս	1637	Վէարս	1914
Դազ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Քօլ	516	Զօլ	1239
Զիրակ	2729	Ֆլամինկ	849	Լէս	1053	Ռիալիս	2229	Հէրֆուրտս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոն	2272	Ռիկարտ	1863	Եէսս	1850
Գիս	2697	Հուլիէ	3063	Լիմերիս	1843	Ռոլլ	1613	Էլրս	1207
Գոլրատս	4235	Գերոնս	1343	Լոյէնէրս	3191	Ռոմէս	1759		

Ընդհանուր վաճառքով Հրկէն հոս հասած է։

Փլիս շոգենաւը, նաւապետ Սընկ։

Ընդհանուր վաճառքով Հրկէն հոս կը ապասուի։

Հորաթիս շոգենաւը, նաւապետ Բրօքթ դեկտեմբեր 13ին։

Դիմել՝ ա. քարտեզարան Ֆ. ՀԻԼԼ ԵՒ ՈՐԴԻ
Թիւ [illegible]

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան հրթիռներ
Ցուլիս
Գ. 27/3 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւաւ. Ֆարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Փրոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Ժաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Ե. 27/10 Սեւեաս ժամը 10ին առաւաւ.
Շաբ. 29/12 Մէրսինա, Իզմիր, Հիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ. 10ին առաւաւ։
Սեւեաս ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՔՐՈՒԵԼ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԵԱՆ
Ն. ՐՈՒԲԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԱԼՈՒՈՒՆՆԵՐ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐԵՐ
Դեկտ. 7ին Սիրէսթի, Ռեւ. Նոյլն,
ՄԵՆԵՂՈՒԹԵՐ
Դեկտ. 8ին Սիրէսթի, Ռ. Մարսիլիա։
Ցանկեր ստացուել Բարիզի կամ Լիոնի։
Ամբողջ 245 ֆրանք. Բ. հատ. 175 ֆրանք. Ցանկութիւնները կանոնաւորելու համար Գալաթայի Քէմ Հ. [illegible] Բ. 516 Բ. ՐՈԶՈՆ

ԿՈՒՆԱՐԴ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որէ ամիսը երեքն անգամ կը բանին
Լիվերբուլի եւ Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Եվրոպիա	12900	Ալիզոնիա	5308
Սարսոնիա	18900	Քանադիա	6641
Լուսիտանիա	12950	Վէրոնա	3226
Գամբանիա	12950	Բաւարիա	2243
Լուսիտանիա	8845	Քիրոնա	2036
Ումբրիա	8128	Սիրիոս	3938
Ինդիանա	8120	Սամարիա	3538
Ալբիոն	7392	Սիբերիա	2187
Ուլանիա	7369	Տէրասէրի	16[illegible]

Գիներ՝ [illegible] մինչեւ Լիվերբուլ։
Joly et Geager
Գլխաւոր գործակալներ, թիւ 6, 7, 8 Գալաթա
Բ. [illegible] 256

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Երեքեկուքիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՈՂ Կառ. Թ. 223 Խառն Իրիկն.
ժ. վ.		ժ. վ.
12 —	մկն. Էսկի-Շեհիր ժմ.	3 —
12 42	» Գէօքմէ Քրուբ »	2 20
1 39	» Սապանճա Բունար »	1 38
2 33	» Ակարսու »	12 42
3 15	» Զէքիրլէր »	11 53
4 10	» Տէօյթէր »	11 5
4 39	» Իսկանիլէ »	10 20
5 3	» Համամ »	9 53
5 14	» Կապլիկէօլ համամ »	9 44
6 1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9 13
6 41	» Գէյիւք Զօպանլար »	8 20
7 36	» Զայ »	7 33
8 21	» Իսկիշէհիր »	6 40
8 45	» Եասխան »	6 15
9 16	» Աք չէհիր »	5 53
9 48	» Աղարլի քէօյ »	5 13
10 30	» Զավուշճը քէօյ »	4 35
11 8	» Ուլկին »	4 3
11 55	» Տրն-Խանը »	3 9
12 50	» Հէրայ-Ինի »	2 27
1 22	» Մէյսան »	1 47
2 22	» Բունար-Ֆաչը »	12 42
3 —	ժմ. Գոնիա մկն.	12 —
իրկն.		առաւ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՈՂ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրիկն.
ժ. վ.		ժ. վ.
1 —	մկն. Էսկի Շեհիր ժմ.	11 —
1 44	» Աք Գունար »	10 18
2 24	» Ալբիւ Քէօյ »	9 46
3 4	» Գէյլիք Ախաբ »	8 58
4 9	» Սարիքէօյ »	8 1
4 58	» Գիշէր »	7 4
5 35	» Սամիէր »	6 27
6 9	» Գէյլիք Քէօփրիւ »	6 —
7 3	» Բալաթիա »	5 16
8 21	» Մալի Քէօյ »	3 49
9 15	» Սէնէան Քէօյ »	2 47
10 —	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	2 —
իրկն.		առաւ.

ՀԱՅԱՍԻՆ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 422 Խառն Առտու	Կառ. Թ. 424 Խառն Իրիկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՈՂ Կառ. Թ. 421 Խառն Առտու	Կառ. Թ. 423 Խառն Իրիկն.
ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.
6 30	8 —	մկն. Հայիրէ ժմ.	6 —	7 30
6 48	8 18	ժմ. Աստ-Բազար մկն.	5 42	7 12